

INVESTOR

Kreeka võlakirjad töid kena kasumi

Riskifond Third Point näiteks on teeninud Kreeka võlakirjade investeerimist mõne kuuga 500 miljonit dollarit kasumit. ▶16-17

LAENUTURG

Uut kinnisvara on müügil vähem

Kuigi ostjate seas nõudlust ja rahalist võimekust jagub, teeb Swedbankile muret kinnisvarapakkumiste vähenemine, tõdes osakonnajuht **ERO VIIK**. ▶6-7

Äripäev

Neljapäev, 20. detsember 2012
nr 235 (4657) **2,50 eurot**

↑ **EUR/USD**
1,3302

↓ **USD/EUR**
0,7518

↓ **EUR/SEK**
8,6662

↓ **NordPool**
45,62

↑ **Euribor**
0,318%

TOIDUTÖÖSTUSGIGANDI Food Union üks omanikke
Andrey Beskhmelniitskiy on Lätis ostnud kaks piima-
kombinaati. Nüüd on sihilul Eesti ja Leedu tööstused.
FOTO: TASS/INTERPRESS/ALLOVERPRESS

Venelased noolivad Eesti toidutööstusi

▶ Venemaa rikaste edetabelis 137. kohal asuv piima-
tööstur huvitub Eestisse investeerimisest. Võimalik
ostuobjekt on Oliver Kruudale kuuluv Tere. ▶2,4-5

KOHTUOTSUS

AS Äripäev
avaldas Eesti
Reformierakonna
kohta ebaõigeid
andmeid

▶2

PÖLLUMAJANDUS

Traktori kütusekulu
saab vähendada

Diislikütuse hind paneb säästu-
võimalusi otsima. Rusikareegel
on, et maksimaalne kütuse kokku-
hoid saavutatakse siis, kui mootori
maksimaalsest jõust kasutatakse
se 80 protsenti. ▶12

KOHTUASI

Savisaar kaebas
prokuratuuri peale

Prokuratuuri tegevuse peale hal-
duskohtusse kaebuse esitanud
Keskerakonna esimees Edgar Sa-
visaar selle kohta selgitusi jagada
ei taha, nimetades seda isiklikuks
asjaks. ▶8-9

KOLUMN

„Suureneb riigi maksutulu, mis
võimaldab tõsta avaliku sektori
kulutusi.

Kanadas elav ettevõtja Max Rivshin leiab, et rohkem raha kinnisvaras tõm-
baks käima kogu majanduse. ▶14

ÄRIPÄEV 20. detsember 2012

toimetaja Vilja Kiisler, tel 6670 150, e-post vilja.kiisler@aripaev.ee

TEGIJA

Andres Osula

korras Tallinna värava bussiga saabujatele

Kui Tallinna lennujaam on teistest lennujaamadest väiksem, aga muidu üsna samal tasemel ja ka sadam näib üsna moodne, siis Osula perele kuuluv bussijaam hüüdis valjusti hoolitsevat kätt. Ümberehituse järel oli eile lõpuks see päev, kus saime näha – kes ise, kes mee-

dia vahendusel – uut bussijaama. Kõik on uus, aga siiski harjumuspärase mahus erinevalt Tartust, kus Neinar Seli firma paigutas bussiootajad piskesse plekksarasse ja bussidelgi polnud seisuruumi. Vana jaama kohale kerkis aga Tasku keskus. Ja nüüd neelab Tasku juurdeehitus sellegi jaama.

REPLIIK

Puhkusehüvitised

Endine justiitsminister Kristen Michal sai kasutada puhkuse hüvitist 1840,40 eurot ja uus justiitsminister Hanno Pevkur kasutamata puhkuse hüvituseks 9601,80 eurot. Juriidiliselt korrektne. Öiglustunne tõrgub.

ENDINE justiitsminister Kristen Michal läks valitsusest riigikokku.

PÄEVA FAKT

8,6

PROTSENTI ehk 459,7 miljonit eurot rohkem võrreldes möödunud aasta sama perioodiga laekus 11 kuuga tulused riigieelarvesse. Rahandusministeeriumi andmeil koguti 11 kuuga riigieelarvesse tulused 5,8 miljardit eurot ehk 93,5 protsenti aastaks plaanitust.

AJALOO ILU

Elektriauto ja krõbe talv

20. detsembril 2011 kirjutas Äripäev, et huvi elektriautode vastu on suurele meediakärale vaatamata leige – elektri-autot soovib osta vaid 6 eraisikut ja 11 firmat hoolimata sellest, et KredEx maksab elektriautode ostjatele masina hinnast poole kinni. Majandus- ja kommunikatsiooniminister Juhan Parts teatas pressiesindaja vahendusel, et tegu on tulevikku suunatud avangardse projektiga ning säästliku transpordi taristu loomine Eesti riigile väga oluline.

Hetkeseis. Elektriautode kiirlaadimisvõrk peaks valmima selle aasta lõpuks. 163 elektriautode kiirlaadijast koosnevast üle-eestilisest võrgust oli detsembri keskpaigaks paigaldatud 97 kiirlaadijat. Sotsiaaltöötajad, kellele elektriautosid esimesena jagati, peavad masinaid maal talvistes tingimustes ikka eelkõige mänguasjaks.

HOMME

Lõppeva aasta meeldejäätavad sündmused ja persoonid.

LOE ÄRIPÄEVAST

ILLUSTRATSIOON: ANTI VEERMAA

JUHTKIRI

Vene raha pole vaja karta: see toob meile tööd ja makse

ripäev rõõmustab Vene raha huvi üle Eesti toiduainetööstuse vastu, millest räägib tänane kaanelugu. Märkame samas, et olene harjunud juba hea meelega vastu võtma Venemaa turiste, kuid Vene investoritesse suhtub Eesti laiem avalikkus, sealhulgas poliitikud, endiselt umbusuga. Sealt piiratud demokraatiaga riigist tulevat raha peetakse kahtlaseks, tema motivatsiooni ning ambitsiooni ohuks meie iseseisvusele.

Toimetuse arvates pole põhjust Vene raha suhtes paranoiline olla. Jah, päris suur osa Vene rahast tuleb Küprose ja teiste riikide kaudu peidetud omanikelt, kuid selle taga on siiski majanduslik mõtlemine.

Mõnel juhul ostetakse Eestisse investeerides koht euroliidu lauda ehk turule, teisel juhul vähendatakse kodumaa riske ja tuuakse osa rahast mujale teenima.

Jah, on muidugi ka Vene riiklikku raha, mis võib Kremli tahtel käituda, kuid see ei ole põhjus kõigisse Vene investoritesse umbusuga suhtuda. Pakuvad nad siin ju tööd ja mak-savad makse. Üsnagi ilmekas näide on Äripäeva mulluse palgamaksjate TOPi võitja, ligi saja töötajaga Vene kapitalile kuuluv AS Tarcona, kus keskmine töötasu üle 4000 euro.

Toimetuse ootab pikisilmi, millal lõpuks

Vene raha taga on siiski majanduslik mõtlemine.

sõlmitakse maksuleping Venemaaga. Ehk õnnestub see pärast piirilepingut, mille üle on taas läbirääkimised käimas.

Avame taas elamisloaäri. Samuti võiksime elamisloade äri taas avada, meelitades riiki reaalseid Vene investoreid teiste riikidega sarnaselt. Meenutame, et elamisloa reaalse investingu eest on ELis tavaline ja aastataguse skandaali tõttu pole põhjust nüüd last ehk ideed ennast pesuveega alla lasta. Erinevalt Lätist puuduvad Eestis Vene riskinvestorid, seetõttu tuleks mõelda, kuidas end neile atraktiivsemaks teha.

Õeldakse, et kapitalil pole rahvust, kuid kapitalistil on. Seda nägime möödunud kriisi ajal, kui Rootsi pangad tõmbasid Eestist raha välja. Kuigi sõnades olime neile koduturg, jäime reaalsuses ikka imelikuks *terra incognita*'ks, kust tuleb ohu korral koju tagasi minna. Eks sarnane suhtumine on kõigil välisinvestoritel. Olenemata päritoluriigist. Pole vahet, kas tegemist USA, Rootsi, Soome või Venemaa investoriga. Sellega tuleb meil lihtsalt leppida.

Ä Loe Äripäevast

KAANELUGU "Vene investorid sihivad Balti piimaturgu", tänases lehes lk 4-5

ML-TRANSPORT

Osakoormate vedu tagaluukautodega TALLINN-HELSINKI-TALLINN

Enne kl 12 tellitud veos järgmisel tööpäeval sihtkohas!

tel: +372 505 5074
info@mltransport.ee

www.mltransport.ee

Valmisfirmade müük, äri- ja mittetulusuuhingute asutamine

Firma kätte 24h jooksul! Suur nimeväärtus!

www.wasp.ee
info@wasp.ee
Tel. 6 77 01 55
Mob. 51 12 061

KAARDID ENNUSTAVAD
Tel 900 1727 • 24 h

Hind 1,09 €/min
Sooduspakkumine: www.ennustus.ee
Kätelt ennustamine veebis: www.hiromantia.eu

oscarrehvid

www.oscarrehvid.ee

Partner, keda võib usaldada!

• Rehvide vahetus ja remont
• Rehvihoitell
• Vanarehvide kogumine

Tallinn, Pärnu, Tartu, Rakvere

KOHTUOTSUS

Vastavalt Harju maakohtu 15. oktoobri 2012 otsusele, mille-ga kohus rahuldab osaliselt Reformierakonna hagi, teatab Äripäev järgmist:

Olene avaldanud 30.05.2012 artiklis "Reformi- ja Keskerakond võiks kaaluda ühinemist" Eesti Reformierakonna kohta tegelikkusele mittevastava faktiväite: "Sama ettevõtte, kelle omanikud püüavad end varjata, omab ka Reformierakonna kaubamärki, logo ja domeeni." See väide on vale.

Olene avaldanud 31.05.2012 artiklis "Rahulduse uus elu salapärasel pangakontol" Eesti Reformierakonna kohta tegelikkusele mittevastavad faktiväited: "Konto kasutajaid ei ole ajakirjandusel võimalik välja selgitada, seda saab avaldada ainult Reformierakond ise" ja "Ka pole reformipartei selgitanud, miks on sellel aastal kõnealuse firmaga koostööd tegemast loobunud". Need väited on valed.

ÜTLES

Edgar Savisaar: Andke andeks, aga vastaja otsustab ise, mis on vastus.

Tallinna linnapea keeldus oma vaidluse kohta prokuratuuriga selgitusi andmast ja soovitas ajakirjanikul pöökleva vastusega rahule jääda. LOE LÄHEMALT LK 8-9

20. detsember 2012 ÄRIPÄEV

toimetaja Aivar Hundimägi, tel 667 0115, e-post aivar.hundimagi@aripaev.ee

RIKSi maasturihanke uurimises saabus selgus. Otsus avalikuks uuel aastal

LAURA MALLENE
laura.mallene@aripaev.ee

Rahandusministeeriumi kinnitusel jõudis Äripäeva artikli järel algatatud Riigi Infokommunikatsiooni SA autohanke väärteomenetlus otsuseni kolm päeva tagasi.

Otsuse sisu saab avalikkus teada uuel aastal.

Äripäev kirjutas juulis, et Riigi Infokommunikatsiooni SA (RIKS) korraldatud hange kuue linnamaasturi liisimiseks oli sedavõrd detailne, et pakkumise sai esitada vaid üks firma – Fakto Auto. Seega liisis RIKS Fakto Autolt endale kuus Nissan Xtraili.

Umbes kuu pärast artikli ilmutumist algatas rahandusministeerium maasturihanke uurimiseks väärteomenetluse, et selgitada välja, kas hanke tingimused andsid eelise Nissanile.

15 päeva aega vaidlustada. Rahandusministeeriumi esindaja sõnas, et kolm päeva tagasi jõuti RIKSi autohanke suhtes otsusele, ent kuna RIKS'il on seaduse järgi aega 15 päeva otsust vaidlustada, ei saa ministeerium otsust avalikustada.

RIKSi juht Tõnu Naestema sõnas, et ei saa otsust kommenteerida, viidates asjaolule, et rahandusministeerium on kuulutanud vastava dokumendi asutuseseks kasutamiseks. Ka ei osanud ta veel öelda, kas RIKS kavatses otsuse edasi kaevata.

Riigi Infokommunikatsiooni SA väljakuulutatud hange linnamaasturite soetamiseks oli üli-detaalne. Muu hulgas olid hankedokumentidesse linnamaasturite veoskeemina sisse kirjutud All-mode 4x4 ning lühend DDS ja USS.

RIKSi juht Tõnu Naestema ei osanud veel öelda, kas autohanke väärteomenetluse otsuse peale kaevatakse edasi.

FOTO: VEIKO TÖKMAN

Tasub teada Sobimatud linnamaasturid

Amserv Grupi ASI mudelivalikut ei sobinud RIKSi hankele ükski automark. Peamised pakkumise mitteesitamise põhjused:

PEUGEOT' peaaegu sobiv mudel ei mahtunud pakkumise kliirensi nõude tõttu;

HYUNDAI, OPEL NING CHEVROLET ei mahtunud pakkumise diferentsiaali lukustuse puudumise tõttu;

TOYOTA ei sobinud kliirensi tõttu (liiga madal), auto pikkuse (üsna kitsalt piiritletud nõue) ning kaubaruumi mahu tõttu.

6

linnamaasturit Nissan Xtrail liisis RIKS hanke tulemusel.

USS (paigaltvõtu abiseade) ja DDS (mägipidur) on nimetustena kasutusel ainult Nissani kaubamärki kandvatel sõidukitel ning see nõue tegi teistel pakku-jatel hankel osalemise võimatuks. Samuti piiras teiste autofirma-de osalemist kliirensi nõutud vahemik – 21 kuni 22 sentimeetrit.

Hankel ainsana osalenud ja selle ja võitnud Fakto Auto pak-kumise kogumaksumus oli 198 474,84 eurot. See tähendab 33 079,14 eurot auto kohta.

Portaal Motors24 vahetas omanikku

FCR Media Holding OÜ ostis mootorsõidukite ostu-müügi-kuulutusi vahendava portaali motors24.ee.

Veebiportaali uue omaniku, nii Eestis kui ka mujal Euroopas info- ja reklaamiteenust pakkuva kontserni FCR Media juhi Jon Martinseni sõnul on Motors24 oma elujõulisust aastate jooksul tõestanud ning tehing on vääriliseks täienduseks nende veebi-toodete portfelligi. “Meie prioriteet on portaali sisu ja teenuste edasiarendamine, laienemine ning uue kasutajamugavuse loomine,” rääkis ta ning lisas, et antud tehing on osa ettevõtte pikaajalisest turundusstrateegiast. “FCR Media eesmärk on saada turu parimaks reklaamipartneriks väikese ja keskmise suurusega ettevõtetele,” lisas Martinsen.

Kuulutusi täiendab omatoodang. Motors24-l on nädalas ligikaudu 50 000 kasutajat ning rohkem kui 10 000 mootorsõiduki ostu- ja müügikuulutust. “Üks konkurentsieelis on kindlasti ka Motors24 omatoodang, mille hulka kuuluvad rohked moto- ja tehnikateemalised saated ja klipid,” lisas Martinsen.

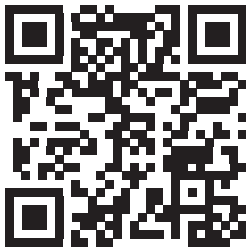
FCR Media koondab info- ja reklaamiteenust pakkuvaid ettevõtteid Eestis, Lätis, Leedus, Iirimaal, Tšehhis ja Slovakkias. Kontserni aastakäive on 50 miljonit eurot ja selles töötab ligi 1000 inimest.

Eestis esindab kontserni FCR Media AS, millele kuuluvad järgmised kaubamärgid: 1182, 1188, ee.ee, EkspressKontakt, Ärikataloog, Delovoi Spravotsnik, Export Directory, Travel Estonia ja Outdoor.

ARIPAEV.EE

Liitu Äripäeva
püramiidskeemiga!

www.aripaev.ee/saarikkaks

15 December 2012
00:00:00 UTC

guardtime
guardtime.com

STREIK

Meedikute kollektiivleping sõlmitud

Eile allkirjastati tervishoiutöötajate üleriigiline kollektiivleping, mis lõpetab streigi ja taastab töörahu.

“Sellega oleme saavutanud osa oma nõudmistest,” ütles arstide liidu president Andres Kork. Ta lisas, et kuna seaduse järgi ei saa kollektiivlepingus käsitleda tervishoiu korralduse ja rahastamise muudatusi, siis jätkavad arstid ja õed arutelu nendel teemadel riigikogu ja sotsiaalministeeriumiga.

1. jaanuarist hakatakse arst-residentidele maksma palka täistööaja eest, 1. märtsist tõuseb hooldajate miinimumtunnitasu 23, õdedel ja kiirabitehnikutel 17,5 ja arstidel 11 protsenti.

TÖÖTURG

Välismaal töötab ligi 25 000 Eesti elanikku

Rahva ja eluruumide loenduse andmeil käib välismaal tööl 24 907 püsivalt Eestis elavat inimest ehk 4,4% hõivatud inimestest, teatas statistikaamet.

“Võrreldes eelmise rahvaloendusega on üheks suurimaks muutuseks välismaal tööl käivate elanike arv. See on eelmise loendusega võrreldes ligi kümnekordistunud,” ütles loenduse projektijuht Diana Beltadze. Eelmise, aastal 2000 toimunud rahvaloenduse andmetel töötas välismaal 2646 inimest.

Soomes töötab 15 140, Norras 1872, Rootsis 1532, Venemaal 1357, Suurbritannias 732 ja Saksamaal 616 Eesti püsielanikku.

Ettevõttlusega tegeleb vaid 4% tööga hõivatuid

Rahva ja eluruumide loenduse andmed näitavad, et enamik Eesti elanikest on palgatöötajad. Ettevõttlusega tegeleb 3,8% majanduslikult aktiivsetest elanikest.

2011. aasta 31. detsembri seisuga moodustasid vähemalt 15aastased Eesti 1 294 455 püsielanikust 84,6%, kellest majanduslikult aktiivseid oli 630 101 ehk 57%. Palgatöötajaid oli vähemalt 15aastastest elanikkonnast 46,7%, ettevõtjaid 3,8% ja muid hõivatuid (sh ajateenijaid) 0,8%.

Rahvaloendus näitab, et majanduslik aktiivsus on suurem

46,7

protsenti Eesti vähemalt 15aastasest elanikkonnast on palgatöötajad.

linnades. “Linnas on palgatööga hõivatuid rohkem kui maal, samas on maal veidi rohkem ettevõtjaid,” rääkis rahva ja eluruumide loenduse projektijuht Diana Beltadze.

Beltadze lisas, et maakondadest elab ettevõttlusega tegelevaid inimesi suhteliselt enam Harjumaal (4,4%), Saaremaal, Hiiumaal ning Pärnumaal (kõigis 4,1%). Omavalitsustest on ettevõtjate osakaal suurem Vormsi (8,9%), Kihnu (8,6%) ja Viimsi vallas (8,3%). Maalistes asulates domineerivad üksikettevõtjad.

ARIPAEV.EE

VANASADAMA KRUUISIALA OPERAATOR KUULUTAB VÄLJA KONKURSI ALLRENTNIKE LEIDMISEKS

Eesti Suveniirid koostöös Tallinna Sadamaga investeeris Vanasadama kruisiialasse kui olulise tähtsusega turistide merevärava arendamisse. Loodud on kaasaegne müügikeskkond, Eestit ja Tallinna parimal kujul esindav kaubatanav kruisituristidele vajalike teenustega. Ühiselt panustatakse kvaliteetse tervik-mulje loomisse, alates rahvusvahelisest turundusest kuni kohapealsete positiivsete elamusteni.

Vanasadama kruisiiala terrioriumil 2013. aasta hooajaks perioodil aprill – oktoober on oodatud järgmiste tootemüüjate ja teenusepakkujate pakumised:

Konkursil osalemiseks tuleb esitada kirjalik soovivaldus koos hooaja rendipakkumisega ning toodete ja teenuste sortimendi ettepanek Vanasadama kruisiiala sortimendinõukogule **hiljemalt 21.01.2013 aadressile: info@eestisuveniirid.ee**

Täiendav info numbril: +372 51 57 087. Vanasadama kruisiiala rendi- ja müügitingimustega saab tutvuda kodulehel: www.eestisuveniirid.ee/kruisisadam

- Eesti ja Tallinna teemaliste suveniiride müüjad
- Eestis toodetud ning Eesti ja Tallinna teemaliste käsitöötoodete müüjad
- Eesti esindustootjate ning kaubamärkide esinduspoed (nii toidukaupade kui tarbekaupade tootjad-müüjad, näiteks Kalev, Liviko, Baltika, Sangar jne)
- Infoteenuste pakkuja
- Valuutavahetuspunkt
- Elektroonilise (näiteks tahvelarvutite põhise) linnagiidi teenuse pakkuja
- Jalgrattarendi pakkuja
- Segway-rendi pakkuja
- Turistile vajalike tugitoodete kioski- ja mugavuskaupluse operaator (näiteks vihmavarjud, mütsid, keebid, karastusjoogid, pakendatud snackid ja maiustused, portatiivne digitehnika, foto- ja videoaparaadid ja nende abitarvikud, Tallinna kaardid ja ühistranspordipiletid)

ÄRIPÄEV 20. detsember 2012

toimetaja Aivar Hundimägi, tel 667 0115, e-post aivar.hundimagi@aripaev.ee

”Jaanus Murakas: Võib juhtuda, et kui ettevõtte omavahel ei suuda kontsentreeruda, siis tuleb keegi võõras ja teeb selle töö ise ära.

E-Piima juhi sõnul on Eesti piimatööstuste koondumine suurematesse gruppidesse paratamatu.

TOIDUAINETÖÖSTUS

Vene investorid sihivad Balti piimaturgu. Üks ostuobjekt võib olla Tere

Ä ALYONA STADNI, HANNES SARV
alyona.stadnik@aripaev.ee, hannes.sarv@aripaev.ee

Vene piimandusettevõtja **Andrey Beskhmelnitskiy** ja tema äripartnerite viimaste aastate jõulised investeeringud Lätti on piimaturu le toonud jutud sellest, et sama Vene äriseltskond võib Balti riikides edasi laieneda. Näiteks on vihjatud Oliver Kruudale kuuluva Tere võimalikust müügist Vene investoritele.

Kruuda ise selliseid kuuldusi ei kinnita, kuid teiste siinsete turuosaliste sõnul on siiski tunda idapoolsete investorite huvi Balti piimandusse investeerida.

“Ma ei usu seda,” vastas Kruuda küsimusele, kas samad Venemaalt pärit investorid võivad ära osta ka Tere ASi. “Me oleme kunagi päris lähedalt (Andrey Beskhmelnitskiyga – toim) rääkinud, aga see oli üle kahe aasta tagasi ja see oligi enne seda, kui ta Lätis need sammud astus,” nentis ta ja lisas, et Tere müügitehingut ilmselt oodata pole.

Maad kuulati ka paar aastat tagasi. E-Piima juht Jaanus Murakas lausus, et enne lõunanaabrite juurde investeerimist käisid samad investorid ka nende juures maad kuulamas. “Jah, samal ajal, kui need investorid ostsid Läti tehaseid, siis olid nad huvitatud võrdlevatest pakkumistest. Selliseid telefonikõnesid saime nii meie kui ka mõni teine Baltimaade piimatööstur,” rääkis ta.

Samas on vihjamisi räägitud Vene Food Unioni kontserni huvist veelgi laieneda. Lisaks Eestile ja Terele on läbi jooksnud ka Leetu investeerimine

Ä Kes on kes Andrey Beskhmelnitskiy

SÜNDINUD Ukrainas Luganskis

VANUS 45 aastat

Abielus, kolm last

RIKKUS 700 miljonit dollarit, viimatises Forbesi Venemaa rikaste edetabelis 137. kohal

2002. AASTAL lõi ettevõtte Unimilk, millest 57,5% osaluse ostis 2010 Prantsuse ettevõtte Danone. Ühiettevõtte nimega Danone-Unimilk on Venemaa piimaturu liider.

Ä Mis on mis Food Union

PÕHIAKTSIONÄRID Vene ettevõtjad Andrey Beskhmelnitskiy ja Jevgeni Varov
TEKKIS kahe Läti piimakombinaadi ühinemisel. 2011 kevadel ostis Beskhmelnitskiy Lätis asuva Rigas piena kombinants (RPK) aktsiate kontrollpaki.

Sellel aastal ühines RPK Läti suuruselt kolmanda ettevõttega Valmieras Piens, mis kuulus alates 2011. aasta lõpust Vene ärimehele Jevgeni Varovile.

ESINDAB Venemaal brände Rasa (või ja koorejuustud), Monterigo (juust), Legendõ Gor (koorejuust), Bravo Mama!, Ekcelense ja Nu Fruit (jäätis).

HUVITATUD Valgevene, Kasahstani, Ukraina, Leedu ja Eesti turust.

AASTAKÄIVE ulatub 100 miljonit euronit.
TÖÖTLEB aastas umbes 200 000 tonni piima ja annab ligikaudu 36% kogu Läti juustutoodangust.

miljoni euro ringis on Vene ettevõtjatele kuuluv Food Union investeerinud Läti piimatööstusesse, kui arvestada ka kahe kombinaadi ostusummasid. Riia ja Valmiera tehaste tootmisesse on nad viimastel aastatel investeerinud 30 miljonit eurot.

20. detsember 2012 ÄRIPÄEV
toimetaja Aivar Hundimägi, tel 667 0115, e-post aivar.hundimagi@aripaev.ee

Ä Kommentaär Nii palju tööstusi alles jääda ei saa

MAIDO SOLOVJOV,
Valio Eesti ASI juhatuse esimees

Viimastel aastatel on kuuldu Venemaa investorite huvidest Eestis kostunud küll, kuid reaalseid samme ei ole keegi teinud. Kontsentreerumissurvet on tunda, sest turuosalisi on palju ja koduturg ei kasva. Nõudlus on küll stabiilne, aga ostujõud samas madal. Meil on Eestis kuus suuremat piimatööstust ning turu suuruse tõttu siia pikas perspektiivis kindlasti nii palju alles ei jää. Kuna koduturud ei kasva ja rahvaarv pigem väheneb, siis peavad tööstused oma tegevust kõvasti efektiivistama ning leidma võimalikult kasumlikke eksporditurge.

Kui Vene kapital peaks siia tulema, siis küsimus pole kapitali päritolus, vaid motiivides, milleks ettevõtteid ostetakse ning sellega seotud uutes strateegiatel ja suundades. Kui et-

tevõtte kasutaks kohalikus tööstuses jätkuvalt Eesti toorpiima, siis tõenäoliselt see muutusi kaasa ei tooks. Kui aga hakatakse kasutama odavamaid allikaid, võiks see tuua kaasa toorpiimahinna ühtlustumise Baltimaades.

Vene kapital põhjustab emotsioone

VALDIS NOPPEL
Maag Piimatööstus ASI juhataja

Maag Piimatööstus ei ole Vene investoritega läbirääkimisi pidanud ja meil puudub ka strateegiline suundumus piimaäärist väljuda. Kui tulevikus peaks olema vajadus kiire arengu eesmärgil lisakapitali kaasa, on meie kindel kriteerium kontrollosaluse säilitamine.

Arvan, et Vene kapitali sisenemine võib põhjustada piimaturul mõningast emotsionaalsuse tõusu ja siseturul kindlasti senisest rohkem süvenemist brändi taga peituva kapitali päritolusse.

– nimelt sealsesse Žemaitijos pienase nime kandvasse tootmisesse, mis kuulub Baltimaade suuremate hulka.

Mis Eestit puudutab, siis Murakase sõnul on Eestis üks piimatööstus – Tere – vahelduva eduga juba mõnda aega müügis olnud. Võimalusse, et Vene kapital Eestisse tuleb, suhtus Murakas rahulikult. “Ei oska ennustada, kas ta lõppkokkuvõttes on positiivne või negatiivne, kui Vene kapital Eestisse tuleb. Meile ju sisendatakse, et kapitalil pole rahvust ja kapitalil on vaba liikumine. Ettevõtteid on aegajalt ikka müügis, keegi ostab ja keegi müüb, tavaline majanduslik tegevus,” rääkis Murakas.

Tema sõnul on Eesti turul paratamatu, et piimatööstused peaks kontsentreeruma suurematesse gruppidesse. “Kõik piimatööstused annavad endale tulevikku vaadates aru, et mingisugune kontsentreerumine on vajalik, aga praegu ei olda selleks veel valmis, et seda ellu viia ja Eesti kapitali tugevdada. Võib juhtuda, et kui ettevõtteid omavahel ei suuda kontsentreeruda, siis tuleb keegi võrras ja teeb selle töö ise ära,” sõnas ta.

Helenius peab venelaste huvi loogiliseks. Joakim Helenius, kelle juhitud Trigon Agri on toorpiima tootmisesse investeerinud, uskus, et Venemaalt tulevad investeringud Baltimaade piimatööstustesse on loogilised. Tema sõnul on Venemaa maailma suurim piimatoodete importija ega suuda ise kohapeal vajalik koguses toorpiima toota. See tõttu vaadatakse lähiriikidesse, kus oleks võimalus lisa hankida.

“Venemaa ei ole suutnud suurendada oma toorpiima tootmist. Sul ei saa olla kombinaate, kui ei ole toorpiima, ja toorpiima tootmine on pigem langenud. Venemaa on raskuste ees, et leida lahendus, kuidas piimatootmist suurendada,” ütles ta

ja lisas, et pikaaegse piimatootmise ja -töötlemise traditsiooniga Balti riigid võivad sealsetele ettevõtjatele huvipakkuvad olla.

Siin müüa mõttetu, Venemaale eksportida raske. Kruuda märkis, et tema suuri investeringuid teistelt Vene investoritelt Eestisse või teiste Balti riikide piimandusse ei oota, eriti pärast väliskapitali sisenemist sealsele turule. “Venemaal ei ole rohkem selliseid grupeerunud tootjaid. Ülejäänud on lokaalsed tootjad ja neil ei käi jõud (väljapoole investeerimisest – toim) üle. Nemad pusivad seal oma turuosa pärast, võitlemise pärast ja müümise pärast,” sõnas ta.

Venemaalt tulijal peaks Kruuda hinnangul olema mingi konkreetne plaan, kuidas luua lisaväärtust ja näiteks eksportida siit Venemaale. “Tulla Venemaalt Balti riiki omanikuks, et siinsamas seda toodet müüa – see ei ole kellelegi huvitav. Kui näiteks siin toodet ja toorainet toota ning Venemaale viia, siis on väga palju räägitud riskidest ja piiriletuse probleemidest. Toiduainete tootmine tahab üldiselt olla ikka selle turu keskel, kus seda toitu tarbitakse. Need toiduained, mida väga kauge maa taha eksporditakse, ei ole väga perspektiivsed,” lisas ta.

Samas just sellist Venemaale eksportimise plaani Beskhmelnskiy oma grupiga ellu viia püüab. Food Unioni tegevjuht, Andrey Beskhmelnskiy vend Sergei Beskhmelnskiy ütles, et üks nende eesmärk on viia piimatooted Baltimaade kõrval ka Venemaale ja SRÜ turgudele. “Praegu oleme hõivatud ettevõtete ühinemisega ja tootmisvõimsuste kasvatamisega, et oma plaane realiseerida,” sõnas ta.

Küsimusele, kas neil on plaanis Balti riikides edasi laieneda, Beskhmelnskiy vastust ei andnud.

LENNUNDUS

Parts süüdistab SASi

Majandusminister Juhan Partsi sõnul on paljud Estonian Airi probleemid alguse saanud ajast, kui lennufirma suurim omanik oli SAS, kirjutas ERR.

“Ma ei ole seda varem välja öelnud, aga praegu ütlen, et suur hulk Estonian Airi finantsjätkusuutlikkuse küsimusi tuleneb vanast pärandist,” rääkis Parts eile riigikogu ees.

“Need otsused, mis võeti vastu ajal, kui Estonian Airi suurim aktsionär oli SAS, tehti tõenäoliselt parimas usus,” lisas Parts.

KASUM

Valitsus võtab RMK-lt 46 miljonit eurot

Valitsus otsustab täna Riigimetsa Majandamise Keskuse poolt selle aasta riigieelarvesse tasutava puhaskasumi eraldise kinnitamise mahus 36,2 miljonit eurot.

Vastavalt 2009. aastal jõustunud tulumaksuseaduse muudatusele lisandub summale tulumaks summas 9,6 miljonit eurot, kokku laekub eelnõu jõustumisel riigile 45,8 miljonit eurot.

Mullu 8. detsembri istungil otsustas valitsus ühehäälselt, et 2012. aasta riigieelarvesse makstava kasumieraldise summa peab vastama RMK 2011. aasta majandusaasta aruande ärikasumi summale, millest on maha arvatud tulud põhivara müügist.

ALAMPALK

Leedu tõuseb Eestiga ühele pulgale

Leedu uus valitsus kinnitas eile alampalka 17,6%se tõusu, täites sellega ühe oma valimislubadustest. Uus alampalk on vaid 40 eurosent Eestiga võrreldes.

Leedu jaoks oli tegemist juba teise alampalka tõstmisega vähem kui aasta jooksul, vahendas agentuur Bloomberg.

1. jaanuarist on alampalka suurus 1000 litti ehk 289,6 eurot juulist kehtinud 850 liti asemel. Enne juuli tõusu oli alampalka suurus 800 litti.

Hubaseid ja sooje Jõulupiihi ning head vana aasta lõppu!

FENSTER
TUNNUSTATUD AKNAEKSPERT
www.fenster.ee

KINNISVARA

Uusarenduste vähesus kergitab kinnisvara hinda. Raha seevastu jagub

MARTA JAAKSON
marta.jaakson@aripaev.ee

Järgmine aasta tuleb kinnisvaraturul huvitav, nentis Swedbanki kinnisvara ja ehituse osakonna juhataja Ero Viik. Hindade langust oodata ei ole.

Hoolimata ennustustest, et järgmisel aastal liandub uusarendusi, nentis Viik, et kallis ehitushind tekitab defitsiidi ja see võib omakorda kinnisvara hinda tõsta. Ta märkis, et tänavused sündmused kinnisvaraturul olid üllatavalt positiivsed, ent muret teeb ligi 20protsendine pakkumiste hulga vähenemine. "Kõrge ehitushind pärsib uute arendustega alustamist ning nõrk konkurents soosib

43%

kinnisvaratehingutest tehakse panga abita, sellist olukorda pole 2004 aastast saadik ette tulnud.

hindade kasvu," selgitas Viik eilsel Swedbanki eraisikute finantseerimise pressikonverentsil.

Sama seisukohta on Äripäevas väljendanud ka 1Partner OÜ Ehituse juht Üllar Hinno, kelle väitel arendusprojektid enam välja ei vea, sest ehitushinnad on 20–25% tõusnud.

Swedbanki eraisikute finantseerimise divisjoni direktor Andres Tukk ütles, et kinnisvara hindade kukkumine küll tõenäoline ei ole. "Arendajad ei julge praegu arendada, sest ostu-müügihinnad on sellised, et head asja polegi praktiliselt võimalik ehitada," ütles ta. Tuki hinnangul kliendil praegu veel valikut on, ent kui arendajad ei julge suuremaid asju ette võtta, jääb valik üsna kesiseks. "Kui tekib defitsiitne olukord, siis tekib arendajatel kohe kiusatus hindu tõsta," nentis Tukk.

Ostjate seas Swedbanki hinnangul nõudlust ja rahalist võimekust aga jagub. Kinnisvaraturgu mõjutab enim Tallinnas toimuv ning see määrab

olukorra ja keskmise hinna ka ülejäänud Eesti kinnisvaraturgudel

Muist uusi arendusi planeeritakse Tallinna kesklinna ja Põhja-Tallinna piirkonda, mis võimaldavad valmis toote eest kõrgemat hinda küsida. Ümmarguselt on alustatud umbes 30 uue arendusega, ent need on pigem väiksemad ettevõtmised.

Suur nõudlus nii majade, korterite kui ka kruntide järele. Uus Maa Kinnisvarabüroo maakleri Silva Rahneli hinnangul on nõudlus elamukruntide järele suurenenud. Mida enam Tallinna kesklinna poole liikuda, seda defitsiitsemaks muutuvad tühjad krundid, kuhu pereelamut püstitada saaks, selgitas ta põhjust. "Suure nõudluse ja vähesuse pakkumise tõttu on hinnad tõusuteel, mistõttu on kohati juba soodsam soetada vana maja ja see lammutada," nentis ta. Samas on suhteliselt vähe ka soodsa hinnaga vanemaid eramuid. "Ühelt

SWEDBANKI eraisikute finantseerimise divisjoni direktor Andres Tukk (paremal) ja kinnisvara ja ehituse osakonna juhataja Ero Viik ei usu kumbki, et kinnisvara hinnad peatselt langema võiks hakata.

FOTO: ANDRAS KRALLA

Keskkonnakomisjon tahab Eesti teedele raskemaid veokeid lubada. Puidutootjad on mõtte poolt

KADRI PÕLENDIK
kadri.polendik@aripaev.ee

Riigikogu keskkonnakomisjon soovib oma värskes raportis raskeveokite lubatava täismassi suurendamist, et vähendada vedude ja heitgaaside hulka.

"Me oleme küll majandusministeeriumilt taotlenud 60 tonni normi kehtestamist kogu aastaks, aga kindlasti oleks ka keskkonnakomisjoni ettepanekute realiseerumine väga suur samm õiges suunas," oli Eesti Metsa- ja Puidutööstuse Liidu tegevdirektor Ott Otsmann positiivselt meelestatud.

Tema sõnul toetab raport praeguse ebaõiglase olukorra lahendamist, kus kuue- ja seitsmeteljelistel veokitel on lubatud peaaegu et samasugune täismass mis viieteljelistel.

”

1 miljoni m³ võrra aastas suureneks metsakasutuse maht, kui meil oleks mõistlikud massipiirangud.

Eesti Metsa- ja Puidutööstuse Liidu tegevdirektor Ott Otsmann

KAHE kaubaveoauto kokkupõrge libedal ajal Peterburi teel Maardu piirkonnas.

FOTO: ERIK PROZES-

"Vahe on praegu ainult neli tonni, mis on selgelt liiga väike," nentis ta.

Eestis kasutatakse metsaveoks peamiselt kuue- ja seitsmeteljelisi paarisratastega autosid, mille lubatud täismass on 44 tonni.

Keskkonnakomisjoni arutelul osalenud liidud, RMK ja energiatootjad tegid majandus- ja kommunikatsiooniministeeriumile ettepaneku muuta määrust nii, et täismass oleks kuueteljelistel 52 ja seitsmeteljelistel 60 tonni.

Otsmann rõhutas komisjoni arutelul ka, et täismassipiirangut on vaja tõsta konkurentsivõime tugevdamiseks, kuna on valida, kas kokku toimub 300 000 või 500 000 vedu.

Maanteeamet ettepanekut toetama ei kiirusta, sest massipiirangut saab tõsta alles pärast vastava teede ja sildade tugevdamise programmi rakendamist, selgitas maanteeameti hooldeosakonna juhataja Rain Hallimäe.

Ta märkis, et suurem osa riigi põhimaanteed katekonst-

ruktsoonidest peab 52tonniste veokitele vastu, kuid probleeme tekib väiksemate teedega.

"Hea on, et rahuldatud saavad üht liiki vedajate huvid, kuid halb, et see toimub teiste teekasutajate arvel ehk ettepaneku realiseerimisega on oht teede seisu kehvenemiseks," tõdes Hallimäe.

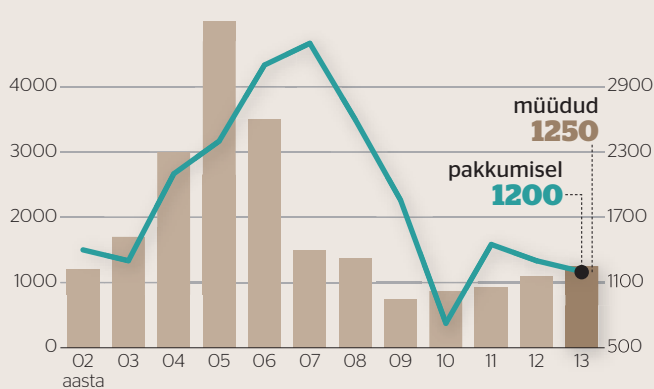
Väheneks tühisõitude arv. Otsmanni sõnul näitab enamik uuringuid, et telgede arvu ja koormate suurendamisel mõju teedele väheneb, sest sõidetakse vähem arv kordi.

"Ega selle tõttu ei kasva metsa juurde, kui me veame tühe koormaga rohkem ära. On ju selge, et äraveetav hulk on konstant ja kui me veame väiksemate koormatega rohkem arv kordi, siis me sõidame rohkem," ütles Otsmann.

Statistika

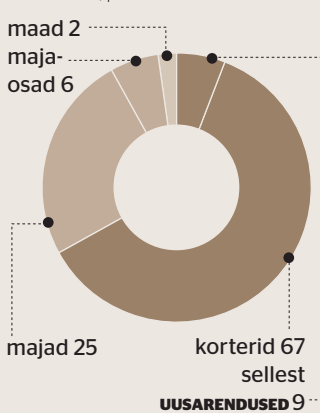
Uusarenduste korterelamute ehitus elavneb

uute korterite arv

Iga seitsmes ostetud korter oli uusarendus

kinnisvaratehingute jagunemine liigiti 2012. aastal, protsentides

ALLIKAS: SWEDBANK

LAENUVÕTJA on varasemast kaalutavam ning makseraskustes klientide osakaal on rohkem kui poole võrra vähenenud.

6000

Swedbanki 74 000st eluasemelaenu kliendist vajas aastatel 2009–2010 laenu restruktureerimist, neist 75% on praeguseks võlast priid. Neljandik klientidest on veel raskustes.

5%

laenuvõtjatest on hetkel koduvahetuse lõksus, st nende laenu jääb on suurem kui tagatiseks oleva kinnisvara hind.

poolt on hindu kergitanud suur nõudlus, kuid teisalt on sääraseid krunte kokku ostnud ka väikeinvestorid, kes soovivad tühja krundi kasumiga edasi müüa,” selgitas Rahnel.

Suur hulk tehinguid toimub laenuvõetajate. Swedbanki eraisikute finantseerimise divisjoni direktor Andres Tuki sõnul on turul on nõudlus olemas, pangad annavad laenu, arendajad on ka siamaani tublisti uusi objekte arendanud ja see väljendub laenumahus. “Konsultatsioonide arv on igal kuul päris hea,” kommenteeris Tukk praeguse laenuvõetajate stabiilsust.

Siiski annab pank igal kuul laenu väiksemas summas. kui kliendid tagasi maksavad, mistõttu on eraisikute laenukoormus sel aastal vähenenud.

Tukki üllatab, et üheksa kuuga on 43% tehingutest tehtud panga abita. Sellist omavahenditest ostmist ei ole alates 2004. aastast olnud.

„Ostmüügi-hinnad on sellised, et head asja ei saagi ehitada.“

Swedbanki eraisikute finantseerimise divisjoni direktor Andres Tukk

Seadus näpistab ravimimüügitulu

VIOLETTA RIIDAS
violetta.riidas@aripaev.ee

Eesti võtab üle ELi direktiivi ja lõdvendab kliinilistes uuringutes kasutatavate ravimite sisseveonõudeid, kirjutas Meditsiiniuudised. See tekitab hulgi-müüjates pahameelt, kuna nende sissetulek väheneb.

Hulgi-müüjad on seisukohal, et seaduste lõdvendamine nõrgendab oluliselt järelevalvet. “Olukorras, kus EL on seadnud eesmärgiks tõhustada kontrolli ravimiahela üle, sealhulgas võidelda võltsitud ravimitega, on Eesti otsustanud leevendada ravimitele kehtestatud piiranguid,” oli Eesti Ravimite Hulgi-müüjate Liidu juhataja ning ASI Magnum kontserni juht Leon Jankelevitsh pahane. Ta lisas, et lihtsustuste tulemusena kaob ravimiametil võimalus uuringuravimite liikumise ennetavaks kontrolliks ja nõrgeneb ülevaade uuringukeskuste ja vastutavate arstide üle, kuna teavituses tuleb esitada vähem andmeid ravimi kasutamise kohta kui loa taotlemisel.

Ravimiameti peadirektori asetäitja Katrin Kiisk Jankelevitshi muret siiski ei jaga. “Ravimite liikumist uuringukeskusesse ja ravimiameti kontrolli see muudatus kuidagi ei mõjuta ega vähenda. Kontroll jääb, aga seda tehakse teavituse järel, mitte sisse- või väljaveo taotluse esitamisel,” selgitas Kiisk. Ta lisas, et muudatusega ei leevendata mitte nõudeid kliinilise uuringu ravimile, vaid üksnes loa taotlemise protseduuri – eelnev loa taotlemine asendatakse teavitamisega.

Hulgi-müüjad on vaatamata ravimiameti kinnitustele endiselt murelikud. Magnum Logisticsi juhatuse liige Mari Krassi sõnul on nende kogemuse järgi ravimiamet siiani kliinilise uuringu ravimi sisseveo loa taot-

HULGIMÜÜJAD on seisukohal, et ravimiseaduse lõdvendamine nõrgendab oluliselt järelevalvet. Pildil Magnum Logisticsi hulgiladu Saue. FOTO: VEIKO TÖKMAN

lustesse ja lubade väljastamise väga tõsiselt suhtunud. “Sageli küsitakse täpsustavaid küsimusi ja lisaandmeid. Kui edaspidi ennetavat lubade andmist enam ei toimu, muutub kliiniliste uuringute liikumisest tagantjärele teavitamine pigem statistilise iseloomuga tegevuseks. Reaalselt ravimite liikumist kontrollida pole sellise korralduse järgi võimalik,” ütles Krass.

Hulgi-müüjate muret ei jaga ka Eesti Ravimitootjate Liit, mille juhi Riho Tapferi sõnul on Eesti praeguseks ainus ELi riik, kus taotluse esitamise nõue veel säilinud. “See muudatus vähendab liigset bürokraatiat ja annab positiivse sõnumi uuringu sponsooritele. Ravimitootjad tervitavad muudatust,” ütles Tapfer.

Peaauhind
1000 €
neto!

www.aripaev.ee/saarikkaks

RIIGIEELARVE

Eelarvesse laekus mullusest enam tulusid

11 kuuga laekus eelarvesse 459,7 miljonit eurot rohkem tulusid kui eelmisel aastal. Seda on mullusest 8,6 protsenti enam. Võrreldes möödunud aastaga laekus 410 miljonit rohkem maksutulu, sealhulgas käibemaksu 160,1 miljonit ja sotsiaalmaksu 119 miljonit enam. Veel on eelmise aastaga võrreldes 45,2 miljonit eurot rohkem laekunud toetusi koos heitmekvootidega. 11 kuuga koguti riigieelarvesse tulusid 5,8 miljardit eurot ehk 93,5 protsenti aastaks plaanitust. Kulusid tehti 5,7 miljardit ehk 84 protsenti kavandatust.

KAUBANDUS

100miljoniline Panorama City sai ehitusloa

Toomas Annusele kuuluv äri- ja kaubanduskinnisvara arendusettevõtte E.L.L. Kinnisvara AS sai loa ligi 90 000 m² suuruse kaubandus- ja meelelahutuskeskuse Panorama City ehituseks. Ehitus algab lähikuudel ning uus keskus avab ukse 2014. aasta sügisel. Projekti orienteeruv maksumus on 100 miljonit eurot. Lasnamäe algusesse ehitatava Panorama City ankurüürnik on Rimi ligi 7300 m² suuruse hüpemarketiga. Teine võtmepartner on Leedu päritolu Baltimaade juhtiv moekaupade müüja Apranga Grupp, kes avab keskuses kokku 14 rahvusvaheliselt tuntud kaubamärke esindavat kauplust kogupinnaga umbes 5800 m².

EHITUS

Magdaleena haigla kavandab lisakorpust

Tallinna linnavalitsus kehtestas eilsel istungil Magdaleena haigla laiendamist võimaldava detailplaneeringu. Detailplaneering laseb laiendada haiglakompleksi, ehitades olemasolevale hoonele juurde üheksa maapealse ja ühe maa-aluse korrusega korpuse, kahe maapealse ja ühe maa-aluse korrusega juurdeehituse ning kahe maa-aluse korrusega parkla, teatas Raepress.

Olemasoleva haiglahoone suurendamise eesmärk on koondada keskhaiigla hooldusravi, statsionaarse ja ambulatoorse taastusravi osakonnad ja osa eriarstide ambulatoorse vastuvõtu kabinettidest ning seekaudu raviaparatuuri tõhusamalt kasutada ja halduskulusid vähendada. Ühtlasi loob see eeldused Järve hooldusravikliinikus paiknevate osakondade kasutamist loobumiseks. Magdaleena haigla hoonekompleks rajati 1970. aastatel.

Kohus: BLRT peab aktsionäridele andma nende küsitud infot

Harju maakohtu kohtumäärus kohustab BLRT Grupi juhatust vastama aktsionäride Mihhail Gnidini ja Valeri Kovalenko küsimustele ja andma teavet ettevõtte äritegevuse, finantsseisu ja juhtimise kohta.

Kohus leidis, et aktsionäride huvi saada infot ettevõtte kohta, kuhu nad on oma ressursse investeerinud, on põhjendatud ja ülekaalukam kui BLRT juhatuse väide, et teabe avaldamisega võib ettevõttele kahju tekkida. Juhatuse peab kohtumääruse järgi esitama aktsionäridele ka terve rea kontserni olulisemad majandusnäitajad, mis võimaldaksid neil hinnata ettevõtte juhatuse tegevuse efektiivsust.

“Arvestades, et BLRT kontsern on akumulierenud ülisuure kasumi, vajavad aktsionärid infot, kas enamusaktsionär juhib se-

BLRT Grupi omanikevaheline tüli jõudis kohtusse tänavu aprillis. Pildil aktsionär Mihhail Gnidin (paremal) ja tema esindaja, Tark & Co advokaat Rolan Jankelevitsh. FOTO: ANDRAS KRALLA

da kasumit piisavalt efektiivselt ja kas enamusaktsionär võib jagada kasumit varjatult,” lausus aktsionär Mihhail Gnidin.

Gnidini ja Kovalenko kaebus oli ajendatud 2011. aasta novembris toimunud BLRT Grupi aktsionäride erakorralisest üldkoosolekust. Aktsionäride küsimustele vastamise ning äritegevuse ja ettevõtte juhtimise kohta info jagamise asemele näitas juhatuse koosolekul kolme tunni pikkust slaidiprogrammi infoga, mis oli niigi igaühele kättesaadav äriregistrist.

ASil BLRT Grupp on umbes 60 aktsionäri, aktsiate enamusosalus on praegu ettevõtte juhatuse liikmel Fjodor Bermanil ja tema sugulastel. Bermanid on oma osalust viimastel aastatel suurendanud.

ARIPA.EE

AGM
SISUSTUS

- Restoranimööbel
- Kooli- ja konverentsimööbel
- Kontorimööbel

Meie tooteid saab proovida Pärnu mnt 160b Tallinn
või vaadata www.agm.ee, tel 614 2130 või agm@agm.ee

Herman Miller **Kinnarps**

Rõõmsaid jõule ja edukat uut aastat!

HAGI

Savisaare kaebus kui kuum kartul.

Põhjus Šveitsist nõutud dokumendid

A KOIT BRINKMANN
koit.brinkmann@aripaev.ee

Prokuratuuri tegevuse peale halduskohtusse kaebuse esitanud Keskerakonna esimees Edgar Savisaar sellest avalikkusele rääkida ei taha.

Suud on lukus ka tema esindajatel, advokaadibüroo LEXTAL advokaatidel Üllar Talvistel ja Oliver Nääsil. Ka kaaskaebaja, äriees Aleksander Kofkini advokaat Aivar Pilv e-kirjaga saadetud küsimustele ei vastanud.

Savisaar ja Kofkin esitasid Tallinna halduskohule kaebuse isikuandmete töötlemise lõpetamiseks, ebaõigete faktiväidete ümberlõkkamiseks, väärtushinnangute avaldamise õigusvastase tuvastamiseks.

“Antud kaebus ei ole esitatud härra Savisaare kui linnapea, vaid kui kodaniku poolt. Seega pöörduge ses osas palun advokaadibüroosse,” teatas ajakirjanike küsimusi Savisaarele vahendav linnavalitsuse nõunik Liina Oja juba oktoobri lõpus Äripäevale. Siiani ei ole Savisaare advokaadid Nääs ja Talviste korduvalt saadetud kirjadele reageerinud.

Halduskohus Savisaare ja Kofkini kaebust menetlusse ei võtnud, vastava kohtumääruse kaebasid advokaadid ringkonnakohtusse. Seetõttu ei ole halduskohtu määrus veel avalik.

Savisaar jätab küsimustele vastamata. Uurisime Tallinna linnavalitsuses eile toimunud pressikon-

”**Kohut ei peeta pressikonverentside kaudu.**

Keskerakonna esimees Edgar Savisaar

verentsil Savisaarelt, mis sundis teda prokuratuuri tegevuse peale kaebust esitama ning mida on tema arvates prokuratuur valesi teinud. Savisaare vaidlusest prokuratuuriga kirjutas ka eilne Postimees. “Ma tean täpselt, et te peaksite küsima seda prokuratuurilt või kohtult,” tõrjus Savisaar küsimuse kõrvale.

Miks see teema Teile ikkagi nii ebamugav on?

“Ma olen ikka püüdnud hoiduda sellest, et ajakirjandus töötaks kohtu asemel. Ma tean, miks te selle asja üles panite. Aga see on teie asi. Jõudu!” lisas ta.

Savisaare vaikimise põhjus võib olla asjaolu, et prokuratuur sai oktoobris kätte õigusabitaotluse kaudu Šveitsist välja küsitud viimased dokumendid.

Eesti Ekspress kirjutas eelmisel nädalal, et Savisaar ja/või temaga seotud tegelased vaidlustasid Šveitsi kohtus õigusabitaotlusega küsitud info

edastamise Eesti prokuratuurile. Kõik kohtuastmed aga toetasid õigusabitaotluse rahuldamist ning oktoobri alguses laekus viimane osa dokumentidest Eestisse.

Kriitilised artiklid Pealinnas ja Kesknädalas. Septembrikuises Tallinna linnavõimu väljaantavas ajalehes Pealinn tutvustati Kofkini avaldust, milles ta süüdistas Eesti prokuratuuri laimukampaanias ning plaanis selle peatamiseks vastumeetmeid. “Kinnitan, et olen toetanud Edgar Savisaart ja tema ettevõtmisi ulatuses, mida olen pidanud võimalikuks ja vajalikuks, ning teen seda ka edaspidi,” märkis Kofkin avalduses.

Lisaks laenuandmisele tunnistas Kofkin, et on toetanud tema, Savisaare ning mõne kolmanda isikuga seoses olnud välismaist juriidilist isikut.

“Avalikuks tulnud Eesti prokuratuuri poolt välisriikidesse saadetud teave minu poolt Edgar Sa-

18.

oktoobril esitasid Edgar Savisaar ja Aleksander Kofkin hagi prokuratuuri tegevuse peale.

Ansip ei toeta Pentus-Rosimannuse tagasiastumist

A KADRI JAKOBSON
kadri.jakobson@aripaev.ee

Riigikogu eilses infotunnis ütles peaminister Andrus Ansip, et tema arvates pole keskkonnaminister Keit Pentus-Rosimannuse vabastamine ministriametist seoses Autorollo skandaaliga mõistlik.

Keskerakonna fraktsiooni liige Priit Toobal küsis peaministrilt, kas poleks mõistlik Autorollo OÜ skandaali tõttu surve alla sattunud keskkonnaministrile Keit Pentus-Rosimannusele appi tulla ja ta ministriametist vabastada, et ta rahulikult oma asjad korda saaks ajada.

Peaminister Andrus Ansip ütles, et see pole mõistlik mõte. “Äriühingu tegevuse eest vastutavad juhatuse liikmed, vastuta-

PEAMINISTER Andrus Ansipi sõnul ei pea keskkonnaminister Keit Pentus-Rosimannus vastutama oma isale kuulunud firma käekäigu pärast. FOTO: VEIKO TÖKMAN

vad ka olulise mõjuga aktsionärid ja seda, et äriühingu omaniku lapsed või perekonnaliikmed peaksid äriühingu tegevuse või tegevusetuse tagajärjel tekkinud kahjude eest vastutama, ma varasemas praktikas kohanud ei ole,” ütles Ansip.

“Jah, neid rünnakuid on olnud igasuguseid. Mõned kombinatsioonid või konstruktsioonid tunduvad mulle väga kummalised. Lugesin ühest onlineväljaandest, just kui Keit Pentuse perekond tegeleks autoveadude äriaga edasi ja siis lähemalt uurimisel selgus, et tegemist on Keit Pentuse abikaasa endise naise õe mehega, ja minul olid väga suured raskused arusaamisega, kuidas see saaks Keidi perekond olla,” lisas Ansip.

Tõenäoliselt pidas Ansip silmas eilset Äripäeva, mis kirjutas, et Autorollo pikaajaline Soome klient ostab nüüd teenust Rain Rosimannuse ekskälimehe ja koolivenna Margus Tambergi firmalt Vot & Sun, kus Äripäeva andmetel keerab veoki rooli ka keskkonnaminister Keit Pentus-Rosimannuse isa Väino Pentus.

Ajakirjanikud on võlaküttide teenistuses. Tamberg sai selle aasta kevadel pärast mitut juriidilist tehingut Autorollo tütarfirma AutoHills omanikuks. Sellesse ettevõttesse viidi Autorollo varad pärast seda, kui ettevõtte omanikuks sai Rain ja Keit Pentus-Rosimannuse palvel advokaat Siim Rooda.

“Minu arusaamine ajakirjan-

dusest on olnud selline, et ajakirjanik peab olema aus ja objektiivne, püüdlema tõe poole,” jätkas Ansip vastamist. “Ta ei pruugi tõeni kunagi jõuda, aga ta peab püüdlema tõe poole. Praegu mulle küll tundub, et mõni ajakirjanik on olnud lihtsalt võlaküttide teenistuses ja see nendele ajakirjanikele au ei tee,” ütles peaminister.

Toobal küsis Ansipilt, miks on keskkonnaminister Keit Pentus-Rosimannus nii suure surve alla sattunud. “Seda küsimust tuleks küsida eelkõige ajakirjanikelt ja nendelt inimestelt, kes juba enam kui kolm nädalat on ajalehetoiematusi mööda käinud ja edastanud seal mitmesuguseid süüdistusi Keit Pentuse aadressil,” selgitas Ansip.

Ebamugav teema

Proovisime eile linnavalitsuse pressikonverentsil Tallinna linna pealt Edgar Savisaarilt teada saada, mis sundis teda prokuratuuri tegevuse peale kaebust esitama.

Järgneb intervjuu Savisaariga.

Esitasite oktoobris prokuratuuri tegevuse peale Tallinna halduskohtusse kaebuse. Miks Te seda tegite? Vaadake, hagi- sid, nagu Te teate, lahendatakse kohtus. Kohus on avalik ja Te olete sinna kindlasti teretunud. Kohut ei peeta pressikonverentside kaudu. Ja peale selle ei ole sellel midagi pistmist Tallinna linnavalitsusega.

Jah, aga paari lausega saate asja sisu selgitada? Ma arvan, et Te olete seda rohkem kui paari lausega selgitanud. Kui õigesti või valesti, see on juba teie küsimus. Küll kohus lahendab neid küsimusi.

(pärast pressikonverentsi)
Ma ei jäta Teid ikkagi rahule... Mul ükskõik, kas jätate või ei jäta. Ma tean täpselt, et Te peaksite küsima seda prokuratuurilt või kohtult.

Küsisin. Küsisin ka Teie advokaatidelt, kes ei reageeri. Sel le pärast küsin Teie käest. Mina juba vastasin.

See ei olnud vastus. Andke andeks, aga vastaja otsustab ise, mis on vastus.

Aga mina võin küsida. Ja mina võin vastata.

Miks see teema Teile ikkagi nii ebamugav on? Ma olen ikka püüdnud hoiduda sellest, et ajakirjandus töötaks kohtu asemel. Ma tean, miks Te selle asja täna üles panite. Aga see on Teie asi. Jõudu!

Kas Teräagite Postimehest? Ma räägin Postimehest ja Äripäevast. Mis vahet teil kahel on praegu. Te olete ühesugused. (Rohkem Savisaar ei vasta ja lahkub raekoja tagaruumidesse.)

visaarele või mõnele teisele Tallinna linnavalitsuse ametnikule pistise või altkäemaksu andmise kohta või osalemise kohta rahapesus on ebaõiged ja minu isikut laimavad," lisas Kofkin.

Savisaar on ajalehes Kesknädal seostanud prokuratuuri uurimist 1997. aastal Šveitsis asutatud fondiga, mis rahastab tema raamatut "Tõde Eestist". "Eks täpselt oskab selle kohta rääkida Aleksander Kofkin, keda ma siiralt tänan nõu ja toetuse eest fondile," sõnas Savisaar intervjuus Kesknädalale.

Põhja ringkonnaprokuratuur saatis eelmise aasta algul Šveitsi õiguskaitseasutusele õigusabitaotluse, et saada infot Savisaare ning tema laenu- ga seotud inimeste ja firmade kohta. Savisaar laenas 2009. aasta lõpul 173 000 eurot Panama firmalt Pipa Business Corporation, mis kuulub Liechtensteini advokaadile Peter Kaiserile. Lisaks on Savisaarele laenu andnud ka Kofkin.

KESKERAKON- NA esimees ja Tallinna linna- napea Edgar Savisaar ei soovinud eile ajakirjanikule öelda, miks ta esitas hagi prokuratuuri tegevuse peale. FOTO: ERIK PROZES

Eesti Raudtee eelarve näeb ette kulude vähendamist

ASi Eesti Raudtee nõukogu võttis eilsel koosolekul vastu 2013. aasta eelarve, mille kohaselt planeeritakse ettevõtte kulu- deks 2013. aastal 54,0 miljonit eurot ning tuludeks 60,4 miljonit eurot.

Kinnitatud eelarve prognoosib Eesti Raudteele tuleval aastal ligi 6% tegevuskulude vähenemist võrreldes tänavuse aastaga. Äriksuuniks planeeritakse 6,4 miljonit eurot.

Eelarve koostamisel lähtuti viimase 6 kuu kaubavoogu- de mahu säilimisest senisel tasemel ning vajadusest panusta- da taristu kvaliteedi hoidmisele

36,6
miljoni euro eest teeb Eesti Raudtee tuleval aastal investeeringuid, sellest 14,4 miljonit tuleb EList.

ja efektiivsuse tõstmisele. 2012. aastal jõudis lõppfaasi mitu Euroopa Liidu kaasfinantseeritud kontaktvõrgu rekonstrueerimis-

tööd. 2013. aasta investeeringud näevad ette tööde lõpetamise Keila-Riisipere ja Tapa-Narva liinil. Lisaks panustab Eesti Raudtee omavahendite arvel sildade kapitaalremonti, hooldus- ja päästetehnika soetamise ning elektrivarustuse uuendamisse.

"Viimastel aastatel tehtud investeeringud on märkimisväärselt tõstnud raudteeliikluse kiirust, mugavust ja ohutust ning loonud vajalikud tehnilised eeldused kvaliteetseks reisijate ja kaubaveo teenindamiseks," märkis ASi Eesti Raudtee juhatuse esimees Ahti Asmann.

ARIPAEV.EE

Liitu Äripäeva püramiidskeemiga!

Peaauhind
1000 €
neto!

Igaüks võidab!

Auhindadeks Äripäeva raamatud ja ajakirjad – kokku üle 10 000 € väärtuses lugemisvara.

Ära lase võiduvõimalust mööda.
Liitu kohe!

www.aripaev.ee/rikas

Best Sales

Aasta alguse suursündmus!

Stardikonverents:
MÜÜK 2013

8. veebruaril

Kaval-Antsu talus Tallinnas Toompuiestee 23
(Von Stackelbergi hotelli konverentsikeskus)

10.00–11.45

**Mis mõjutab müüki aastal 2013?
Mis toimub Eesti turul
aastal 2013?**Äripäeva juht **IGOR RÕTOV**. Mis juhtub, kui...?
Kuuleme fakte nii avalikest kui anonüümsetest
allikatest.**Tootmisettevõtete võimalused
ja ohud aastal 2013.**A. Le Coq juht **TARMO NOOP**. Eesti tootmis-
ettevõtete võimekus nii kodu- kui välisurgudel,
on Eesti majandusele määrava tähtsusega.
Mis toimub aastal 2013?**Paneeldiskussioon:
Millised väljakutsed seisavad
müügiinimeste ees?****IGOR RÕTOV, MART MÄGI, MARGUS RINK,
ERIK SAKKOV, JÜRI TEEMANT, TARMO NOOP**

Paneeldiskussiooni võtmeküsimused:

- Milliseid müügikasve planeerivad äriorganisatsioonid aastaks 2013?
- Kas müügitöötajate palgad peaksid tõusma?
- Kas hinnamüük jätkub?

11.45–12.45 Lõuna

12.45–14.45

**Kogemuslood ja õppetunnid
Millised on ohu indikaatorid –
kuidas ennendada tagasilööke?**Amservi juht **MART MÄGI**. Selles ettekandes
kuuleme näiteid märkidest, mis ennustavad turu
liikumist. Kuidas ennustada müüki?**Kuidas seista vastu hinnasurvele?**Elisa ärikliendiüksuse juht **JÜRI TEEMANT**.
Hind on üks kõige valusam teema Eesti turul.
Kuidas võita ajaloolist hinnaliidrit turul?**Telefonimüügist küllastunud
turg – kas läheb hullemaks?**Eesti Energia müügidirektor **STEN ARGOS**.
Kuidas reageeris turg võimsale müügikampaaniale
ja millised olid tulemused?
Milline on telefonimüügi tulevik?**Kiired pöörded ja
kaotatud unistused**Tallinna Lennujaama juhatuse liige
ERIK SAKKOV. Milline on Eesti lennuliikluse ja
sealt edasi turismiäri ning äriturismi tulevik?

14.45–15.05 Energiapaus

15.05–17.00

**Soovitused müügitöötajatele
aastaks 2013****Tulevikus müüvad ainult suhted!**Koolituskompanii treener **GUIDO PAOMEES**.
Kuidas teha oma elu lihtsamaks teha ja väiksema
ressursikuluga tulemusi saavutada?**Müük muutub täppisteaduseks!**JK inspiratooriumi konsultant **JAANO INNO**.
Konsultatiivne müük, mis toimus hästi kümme aastat tagasi, ei too aastal 2013 edu!**Kas ameerikalik müük
ikka müüb Põhjamaades?**Soome Aalto ülikooli müügi professor
PETRI PARVINEN. Põhjamaade ainus
müügi professor esineb esmakordselt Eestis!**Aasta esimesel müügikonverentsil keskendutakse
elluviimisele. Milline saab olema müük aastal 2013?**

REFORMIERAKOND pidas eelmisel nädalavahetusel Estonia kontserdisaalis jõuluballi, mille stiiliks oli "Elu nagu filmis". Peole saabub Jaanus Rahumägi abikaasaga. FOTO: ERIK PROZES

MEESTEMOOD

Kuidas peol šikk välja näha? Ja mitte üle pingutada

Ä KADRI PÕLENDIK
kadri.polendik@aripaev.ee

Jõulude ja aastavahetuse eel toimub üksjagu formaalseid ja vähem formaalseid pidusid, milleks valmistumine võib just meestele olla teinekord paras peavalu. Millist lipsu valida? Mis värv peaks olema särk? Kuidas teistest eristuda? Nendele küsimustele aitavad vastuseid leida moe- ja rõivadisainerid Aivar Antonio Lätt, Riina Pöldroos ja Kalle Aasamäe.

Kõige olulisem on enne riietuse valimist selgeks teha, kui formaalne on üritus, kuhu minnakse, ning kas kutsele on märgitud riietumisstiil.

"Dresscode'i võiks ikkagi jälgida. Hästi tihti on nii, et kutse peal pannakse mingisugused piirjooned paika, aga inimesed neid väga sageli ei järgi, eriti just mehed," tõdes moemaja Embassy of Fas-

hion üks asutajatest Riina Pöldroos. Tema sõnul on siiski viisakas panna selga sama pidulik riietus, kui kutsuja on ette näinud. "Kui on ikkagi *black tie*, siis on ebaviisakas ilmuda sinna teksapükstes ja kampsunis. See pole eriti austav küllakutsuja suhtes."

Black tie ehk poolpidulik õhtuülikond tähendab enamasti smokingu kandmist. Baltmani peadisaineri Aivar Antonio Läti sõnul on smoking formaalsel üritusel alati parim valik, kuid praegused trendid soosivad ka vabamas stiilis lahendusi. Näiteks võib smokingupintsaku vahetada piduliku sametpintsaku vastu.

Sametpintsakuid kiitis ka Pöldroos, kes märkis aga, et nende väljakandmiseks peaks olema natuke edevam mees. "Minu meelest on see väga lahe, kui tõesti ongi kellelgi punane sametist smoking seljas. Tegelikult on see sama pidulik," leidis ta.

Värvid ja lipsunõel lisavad omapära. Reeglina on pidulik ülikond Läti sõnul ühevärviline, struktuurse mustriga ning võiks olla teravatipulise revääri- ga. Tema sõnul on must ülikond juba oma olemuselt küllaltki formaalne ning pidulikkust saab lisada efektse särgi ja lipsuga. Ülikond ja särk peaksid moodustama harmoonilise terviku. "Kui ülikond on edevam ja värvilisem, siis tasuks kanda tagasihoidlikumat ning ideaalis valget särki. Tagasihoidlikku ülikonda sobib kanda efektsema särgi ja lipsuga," märkis Lätt. Ta lisas, et üleni musta ülikonna puhul sobivad lisaks valgele näiteks lilla, tumepunane ja sinine särk.

Peale värvide saab omanäolisust lisada ka aksessuaaride abil – kaelasalli, lipsu, mõne ehtega. "See teeb asja huvitavaks või annab nüansirikkust juurde," rääkis Kalle HT kaubamärgi taga olev moedisainer Kalle Aasamäe.

Ehete all pidas ta eelkõige silmas lipsunõelu, mansetinõõpe ja ka prosse. "Selliseid asju on võimalik tellida spetsiaalselt ehtekunstniku käest, kus need on valmistatud kliendi soove ja maitset arvestades," märkis ta. Aasamäe eelistab materjalidest hõbedat, sest kuld jätab tema hinnangul odava mulje.

Riietusse aitaks tema soovitusel värve tuua kaelasall, mida praegu eestlased pidulikel üritustel väga kanda ei armasta. Kui sall jääb pintsaku ja pluusi vahele, ei ole selle materjal nii oluline nagu siis, kui

Ä Pane tähele Klassikalised nipid, mida järgides alt ei lähe

PEA KINNI kutsele kirjutatud riietumisstiilist.
MURETSE endale vähemalt üks pidulik ülikond, mis oleks mugav ja sobiks sulle täpselt.
ENNE ÜRITUST pese ja triigi riided.
PUHASTA JA VIKSI kingad.
VALI SOKID, mis harmoneeruks ülikonnaga.
LIPSU VALIKUL arvesta naissoost kaaslaste puhul tema kleidi värvi.

kaelasall puutub vastu kaela. Viimasel juhul peaks see Aasamäe väitel olema naturaalsest materjalist, millest on siid kõige parem valik.

"Kui ülikond on enamjaolt ikkagi tume – eriti meie kliimas ja nüüd talvel –, siis kaelasalliga saab lisada punast, bordoopunast, lillat... Aktsenti võib anda ka näiteks vestiga, nii et ülikonna all on vest teist värvi ja täiesti kontrastsest materjalist," andis Aasamäe nõu.

Lätt ütles, et lipsude seas on ajatu klassika kiki-lips, aga praegu on moes ka lipsud, mida kantakse n-ö toon-toonis ning materjal-materjalis. "Näiteks halliruuduline lips sobib hästi halliruudulise ülikonna või talviselt villane lips villase ülikonna juurde," selgitas Lätt.

Ära võta kilekotti käe otsa. Piduliku riietuse puhul ei tohi unustada, et ka välitingimustes tuleks šikk välja näha. Selleks soovivad kõik disainerid kanda ülikonna peal mantlit, mitte suusa- või sulejopet – eriti mitte sellist, mille alt võib pintsak välja paista. Aasamäe soovib läbi mõelda kogu väliriiete komplekti, leides viisaka lahenduse ka vahetusjalanõude kaasavõtmiseks.

"Tuleks mõelda üksipulgi läbi, et sa ei haara Tallinna Kaubamaja, Stockmanni või Maxima kilekotti näppu ega pane vahetusjalanõusid sinna. Sobib kas või tavaline riidest kott, mis läheks ülejäänuga kokku. Või siis leida see kompromiss, et auto tuleb ukse ette ja pärast viib ukse eest ära ka, nii et jalg praktiliselt väljas maapinda ei puudutagi," rääkis Aasamäe.

Hästi tihti on nii, et kutse peal pannakse mingisugused piirjooned paika, aga inimesed neid väga sageli ei järgi, eriti just mehed.

moemaja Embassy of Fashion üks asutajatest Riina Pöldroos

Ä Kommentaar Naistel on vabamad käed

RIINA PÖLDROOS, moedisainer

Naistel on selles mõttes natuke vabam, et kleite on mustmiljon erinevat liiki, mida võib selga panna. Me ise oleme Embassy of Fashioni moemajas selleks aastavahetuseks hästi palju musta värvi ja hõbedast välja pakkunud.

Viimased kollektsioonid olid siin üsna värvivabad, ühel kleidil olid koos hästi erinevate läbipaistvusastmetega kangad ja erinevad struktuurid. Tulemus on väga põnev ja kirju must, mida võib-olla soovitakski.

See on muidugi kulunud lause, aga must on ju alati moes, see on hästi kindel värv, mida võib alati selga panna ja vähemalt mulle endale tundub, et talvel on kuidagi eriti mugav seda igasuguste kingade või saabastega kokku sobitada. Selles mõttes on musta võib-olla talvel kergem kanda.

SÄÄSTMINE

Traktori kütusekulu tuleb kontrolli all hoida.

Kokkuhoiuks rida nutikaid võimalusi

ILMAR KARJANE,
tehnikateadlane

Kõrge diislikütuse hind teeb traktori töö kalliks ja sunnib üha sagedamini mõtlema kokkuhoiule – eesmärk peaks olema kütusekulu viimine tasemele, kus töö oleks majanduslikult tasuv.

Kokkuhooidu nähakse mootori võimsuse maksimaalses kasutamises, eriti raskematel töödel: kui sageli vahetatakse käike, näiteks mitmesuguse raskusega põllu kündmisel. Sellistel juhtudel oleks soovitatav kasutada astmevaba jõuülekandega traktorit. Rusikareegel on, et maksimaalne kütusekokkuvõtte saavutatakse siis, kui mootori maksimaalsest jõust kasutatakse 80%. Saksa põllumehed on teinud palju sellekohaseid arvutusi ja andnud hulgaliselt soovitusi kütuse kokkuhoiuks. Kui näiteks mulda haritaks künnita (pindmine harimine), oleks kokkuhoid 60 liitrit hektari kohta. Kuid siin tuleb arvestada võimalikke lisakulusid täiendavale taimekaitsele ja siis otsustada.

Vähetahtis pole ka mootori õige sissetootamine ja pidev hooldamine. Erilist tähelepanu on juhitud nii õhu- kui ka kütusefiltri regulaarsele puhastamisele. Silma järgi soovitatakse hinnata mootori kütuse sisseandmise režiimi väljalasketorust väljuva suitsu järgi. Kui mootor pärast kiirendamist suitseb ka täiskoormusel töötades, tuleb mootorit hooldekajas kontrollida ja vajaduse korral reguleerida. Kontrollida tuleb ka väljalaskegaaside koostist ja nendes olevate kahjulike jääkide korral mootor reguleerida. See võib suurendada efektiivsust 5–6%. Väikesed lisaseadmed, nagu kliimaseade, ja ebatihedate õhkpidurite kompressor on n-õ kütusesõjad. Esimene kulutab täiskoormusel töötades kuni 3 kW võimsust, mis vastab ligikaudu ühele liitri kütusele tunnis, teist tuleb aga väga hoolikalt kontrollida ja avastatud ebatihedus kõrvaldada.

Automaatika aitab säästa. Kui mootor on korras ja hooldatud, väheneb kütusekulu kuni 15%. Puhastatud õhufilter vähendab kütusekulu ümmarguselt 5%. Õigeaegne jahutusradiaatori puhastamine võib kütust säästa kuni 7%. Lekkimised suurendavad kütusekulu 3%. Alati vajavad kontrollimist pihustid.

Rasketel töödel on võimalik kütust kokku hoida, kui mootorit paremini koormata. Näiteks künnil või sügavkõrvestamisel tuleks mootorit koormata maksimaalse võimsuse piiril. Reeglina saadakse suurim võimsus ja väiksem kütusekulu traktorimootori 80% nimipööratel. Nii saaks kütust säästa 13%. Kui 100hobujõuline traktor põletab näiteks tunnis 14 liitri asemel nüüd ainult 13 liitrit ja pole seejuures aeglasem, on kokkuvõtte olemas. Mootori sellisel optimaalsel režiimil hoidmine nõuab juhilt suurt tähelepanu. Niipea kui koormus väheneb, tuleb lülitada sisse kõrgem käik, et maksimaalvõimsuse juures pöörded langetada. Rasketel löikudel tuleb tagasi lülitada, et pöörded edasi ei väheneks. Kiirelt vahelduvat koormustel on pöörete sobitamine tüütu. Siin aitab automaatlülitus ja mootor-jõuülekande juhtimisüsteem.

Kokkuhooidu annab ka töötingimustele vasta-

„Suur traktor kulutas hektari kündmiseks 15-16 liitrit diislikütust, mis pole rohkem kui keskmise võimsusega traktoril.“

15%

aitab kütusekulu vähendada ainuüksi see, kui traktori mootorit ja kütusesüsteemi regulaarselt korralikult seadistada ja hooldada.

va õige rõhu kasutamine rehvides. Olenevalt tingimustest võib rõhk olla 1,2 kuni 3,0 baari. Põllul töötades võiks olla 1,2 ja maanteel 3,0 baari. Tingimustele vastava rõhu kasutamine annab 15–16% säästu. Kui vahetuvad pidevalt näiteks põld ja tee, on rõhu muutmine raske. Uuematel traktoritel on rehvirõhu reguleerija olemas.

Pöörete arv alati oluline. Kergemel töödel ei tööta mootor täie võimsusega. Siis tuleb töötada madalatel pööretel. Kui näiteks väetiskülvil või taimekaitsetöödel vajatakse jõusiirdevõlli pöörded 540 p/min, tuleks lülitada ökonoomsed pöörded 540E. Sellisel juhul on mootori pöörded 1700 p/min. Üks 100hobujõuline traktor võib seeläbi kütust säästa 1 l/h (14%). Väga kergemel töödel sobivad vahel ka jõusiirdevõlli pöörded 1000 p/min. Mootor töötab siis madalatel pööretel 1200 p/min.

Teedel saab sõita säästlikult, kui mootori pöörded on väikesed. Selle eelduseks on suur kiirust võimaldav jõuülekande. Sõites näiteks traktoriga, mille tehasekiirus on 50 km/h, 40kilomeetrise tunnikirusega, langevad mootori pöörded 1800-le p/min. Kütuse kokkuvõtte tasasel teel sõitmisel on kuni 15%. Kui traktori tehasekiirus on 65 km/h ja sõidame kiirusega 40 km/h, on kokkuvõtte 20%. Sõites kallakel, pidevalt mäest üles ja alla või kui tuleb sageli peatuda, on kokkuvõtte tühine.

Kui liigsed lisaraskused (esilaraskus, frontaalladur) puuduvad, saab teedel sõitmisel kütust säästa. Teisalt neelab traktor enam kütust, kui põllul töötamisel pole piisavalt lisaraskust. Traktori ratta nühamus (libisemine) suureneb, mis vähendab tootlikkust ja suurendab kütusekulu. Tehatud katsed näitasid, et kütust võib kokku hoida kuni 3%. 140hobujõuline traktor ilma lisaraskusteta kulutas kultiveerimisel kütust 5,8 l/ha. 450 kg raskuse lisamisel oli kütusekulu 5,7 l ja 800 kg raskuse korral 5,64 l/ha.

Ka põllutööriistu tuleb hooldada. Nürid teradenoad tuleb õigel ajal vahetada. Teravate nuga-teradega masinate vedu on kergem ja jõusiirdevõlli rakendatakse vähem jõudu. Katsed on näidanud, et teravate nuga-terade niidukite, pallipresside võimsustarve on keskmiselt 3 kW (15%) väiksem.

Mullaharimisel tuleb alati ainult nii sügavalt harida, kui tegelikult vaja. Seejuures adra õige asend säästab kütust. Praktikas on kütust säästetud kuni 33%, kui pärast adra täielikku reguleerimist sobitati õigeks adra veojõu keskpunkt ja külgakalle.

Uue tehnika ostul tuleks esmalt valida sobiv mullaharimise, külvi jm haaketehnika (töölaie, võimsuse vajadus jm) ning seejärel sellele vastav traktori võimsus, kuna traktorite valik võimsuse järgi on väga suur. Vastupidiselt talitades, aga nii algusaastatel meil tihti läkski, jääb võimsust üle või tuleb puudu, st kas põletame mõttetult eurosid või ostame juurde lisavõimsust.

Võimsust ei tohi tühjalt raisata. Uue traktori ostmisel tuleb uurida täpselt selle kütusekulu parameetreid ja seda mitte prospekti järgi, vaid masinkatsetuse andmete alusel. Näiteks aitab süsteem Load-Sensing-Hydraulik kütet kokku hoida, sest pidevalt jälgitakse hüdrostsüsteemi õli survet ja taset. Ekstreemsemal juhul on kütuse kokkuvõtte kuni 3 liitrit tunnis. Süsteemi enammaksumus tasub end ära.

See süsteem tagab traktori täieliku töörežiimi juba mootori 50% nimipöörde juures. Lihtne hüdraulikasüsteem ei tööta sageli korralikult isegi mootori täispööratel. Kokkuvõtte väljendub ka frontaalladuri kasutamisel, mis tavalise süsteemi korral töötab kasulikult ainult 30% ajast.

Võiks ju küsida, kas suur traktor on „janusem“ kui väike, sest kui suur traktor teeb väikesest rohkem tööd, siis vajab ta ka rohkem kütust.

Põldkatsetel selgus, et suur traktor kulutas hektari kündmiseks keskmiselt 15–16 liitrit diislikütust, mis pole sugugi rohkem kui keskmise võimsusega traktoril. Seejuures oli adra sahkade arv erinev, tootlikkus aga peaaegu võrdne. Suured traktorid on enamasti 6- või 7sahalised, keskmised peamiselt 5sahalised. Kui väike traktor töötab täistuuridel, siis suur kasutab vaid osa võimsusest (töötab madalamatel pööretel) ja säästab sellega ka kütust. Kui keskmisena künti tunnis 1,1 ha ja selleks kulub 16,5 l, siis suurel traktoril kulub kütust mõnevõrra vähemgi, mis kinnitab, et suure traktori kütusekulu ei ole alati suurem kui väiketraktoril.

FENDTI traktorite maaletooja OÜ Agriland projekti-juht Indrek Lindsaar demonstree-rib Fendt 927 Variot, millel 7,1-liitrine 270 hj diiselmootor. Kuigi hinnalt kallis, ei pruugi säärase traktori kasutamine poole odavamast, aga sama ka poole väiksema võimsusega masinast kallim olla, sageli on töö kasutegur seda parem, mida võimsam traktor. FOTO: ARNO MIKKOR

LAADIMISVÖRGUSTIK

Elektrisõidukid asuvad Eestimaad vallutama. Toetus umbes 500 ostjale

Ä AIN ALVELA
ain.alvela@aripaev.ee

Õige pea jõuab finišisse kogu maailmas vaata et ainulaadne elektriautode laadimisvõrgustiku rajamine, mille tulemusel ei jää Eestimaale n-ö auke, kus ühe laadija juurest teiseni ei jõuaks.

Eesti on esimene riik maailmas, kuhu rajatakse üleriigiline taastuenergia peal toimiv elektriautode laadimisvõrk. Lisaks sellele on Eesti absoluutarvestuses maailmas seitsmes riik registreeritud elektriautode poolest ja autode koguarvuga kõrvutades lausa teisel kohal. Kõike seda arvesse võttes on aeg tõdeda, et elektriautost on saanud arvestatav ja reaalne aseaine sisepõlemismootoriga sõidukile.

Ühtekokku paigaldab Elektritsentrum üle Eestimaa 170 elektriautode kiirlaadimispunkti, kusjuures vahemaa ühest punktist teiseni ei ületa kuusagi 60 kilomeetrit. Laadimispunktid seab tööks AS ABB, nende hilisema haldamisega hakkab tegelema turvafirma AS G4S.

KredExi elektromobiilsuse (ELMO) programmi juht Janno Tuisk märkis, et laadimisvõrgustiku rajamise eesmärk on tegutsemisvabaduse tagamine elektriautode omanikele – nii era- kui ka äriklientidele. Et laadijaid kasutada, peab elektriauto omanik sõlmima võrgu kasutuslepingu, hankima viipekaardi, millega saab ennast laadija juures autoriseerida. Praegu veel laadijad autoriseerimist ei nõua, toimub klientide registreerimine, kogu süsteem peaks tavarütmis tööle minema järgmise aasta alguses. Detsembrikuu on ülemineku periood, kui kasutajad saavad valida hinnapakette. Alates 2013. aastast nõuavad kõik jaamad laadija autoriseerimist, kusjuures jaanuari lõpuni selle eest veel tasu ei nõuta.

Toetus ka hübriidautode ostjatele. Lisaks kasutatavale laadimisenergia tasule ei võta automaadid kliendilt n-ö teenustasuna rohkem raha, kui võrgu elektri peale kulub. See koosneb võrgu üldisest elektrikulust ja otsesest energiakulust, st elektrist, mis jõuab autode akudesse.

“Hinnapakette koostades oleme arvestanud neid kasutajaid, kes täpselt oma vajadusi prognoosida ei oska, teisalt ka neid, kes konkreetset teavd oma eelseisvaid sõite ja energiakulu. See teine pakett on ka hinna poolest pisut soodsam,” iseloomustas Janno Tuisk. “Kogu laadimise eest maksimise süsteem on kliendile arvepõhine – igakuiste laadimiste eest tasutakse vastavalt saadud arvele.”

Detsembri alguse seisuga oli KredEx rahuldatud 80 elektriauto soetamise toetuse taotlust. Osetud on kõige rohkem Nissani elektrimudelit Leaf (üle poole taotlustest), teiseks on päris hästi läinud ärikasutuseks mõeldud kaubik Fiat.

Nüüd toetab KredEx ka pistik-hüriidide ostmist kuni 1000 euro ulatuses, sest majandus- ja kommunikatsiooniministeerium võttis vastu määruse toetusmäärade kohta. Toetus sõltub auto aku suuruselt, kui palju suudab auto taastuvelktriga läbi sõita. Huvi on nende vastu suur, sest hübriidauto puhul ei pea kasutaja kartma, et järsku akuenergiast üksi ei piisa.

Agaralt käib elektriautode tutvustamine Ahhaa keskustes Tartus ja Tallinnas simulaatorite, laadijate näidiste, tehnoloogianäidiste jmt näol.

Elektriautode laadimisvõrgustiku väljaehitamise hankel võitnud ASi ABB projektijuht Criss Uudam ütles, et kontsernile tervikuna on selles projektis osalemine väga oluline ja tulevikku vaatavalt kogemusi pakkuv.

Võrk saab valmis jaanuari lõpus. Esimene laadija pandi juunis Ülemiste keskuse territooriumile, praeguseks on neid juba üle saja. Töö on korraldatud nõnda, et alltöövõtja Elektritsentrum paigaldab laadijad, hiljem ABB spetsialistid seadistavad. Paigaldamise tempo on 2–3 laadijat päevas, nende kasutamiskorda seadistamine võtab umbes nädala.

Ä Pane tähele Soovitused kiir- laadimisvõrgustiku kasutajatele

KIIRLAADIMISPUNKTIDES järgi parkimisreegleid ning laadimiseks pargi auto nii, et kõrvale mahuks laadima ka teine elektriauto.

KUI kavatsed auto kiirlaadimise ajal ise pikemalt eemal viibida, võid laadimise lõpetada ka mobiili teel. Nii saab järgmine laadimist ootav autojuht alustada laadimist.

KUI kiirlaadimispunktis on ees teine auto, kuid laadija infotabloo näitab, et laadimine on lõpetatud, võid pistiku üle võtta ja laadimist alustada.

ALLIKAD: AS ABB, KREDEX, G4S, ÄRIPÄEV

Ä Vaata veebist

WWW.ELMO.EE

Koduleheküljel, kus saadaval elektriautode kiirlaadijate soetamise ja selleks toetuse saamise täpsemad tingimused ja taotlusvormid.

Ä Kommentaar Laadimisel peab järgima kindlaid reegleid

JARMO TUISK,
KredExi elektromobiilsuse programmi juht

Elektriauto ei ole iseenesest ohtlikum sisepõlemismootoriga sõidukist. Nii nagu iga masina puhul tuleb selle kasutamisel järgida lihtsaid juhi-seid. Elektriautode eripära on vajadus akut laadida.

Elektrisõidukit saab laadida kahes režiimis – kiirlaadimise-na ja aeglase laadimisena. Kodulaadija on elektriauto toite-seade, mis tagab ohutuse kasutajale, sõidukile ja elektrivõrgule ehk hoonele, milles laadimine toimub. Tavalised seinakon-taktid ei ole ette nähtud pikka aega ja pidevalt maksimaalsel koormusel kasutamiseks.

la. Laadijad on bensiinijaamades, vallamajade juures, söögi kohtades naabruses jmt kohtades. Viimase-na saab laadijad Saaremaa. Jaanuari lõpuks peab üleval olema ja töötama 163 laadijat.

Laadija juures maksmisvõimalus puudub, kasutama peab kliendile registreerimise järgselt väljastatud viipekaarti. Väljatöötamisel on ka nutitelefoni rakendus, mis mõeldud eelkõige juhu-kasutajatele.

Kiirlaadimine elektriauto iMievi puhul (väike aku) – 0–80% võtab soojal ajal umbes 25 minutit, talvel 60 minutit. Suure mahutavusega Leafil vastavalt 35 ja 60 minutit, mil saavutatakse täituvus 90%. Uudami sõnul võiksid elektriauto-de omanikud püüda paigutada külmal ajal oma auto garaaži.

Laadida saab üht autot korraga. Praeguseks on elektrit autodesse laetud pea 2000 korral, s.o 10 475 kWh (10,5 MWh), 600 Mitsubishi akutäit energiat, korraga laetav keskmine laadimise hulk on umbes 6 kWh.

Kiirlaadimisautomaate hooldava ASi G4S projektijuht Jaan Nappus rääkis, et esialgu seisneb põhiline töö kliendisuhte haldamises – administree-ritakse kasutajakontosid, selle alla kuulub ka arveldamise korraldamine, tagatakse vara turvalisus ja ohutus.

Üks laadija on kahe pistikuga – kiirlaadimiseks ja tavapäraseks laadimiseks, aga korraga saab ühe automaadi juures laadida vaid üks auto.

Distsants laadijate vahel jääb vahemikku 40–60 km. Aku vastupidamine sõltub ka maastikust – mägine tee suurendab energiatarvet, samuti suurendab elektrikulu sõitmine üle 90 km/h. Kodula-henduseks on 10 A laadija, kus laadimisaeg pikem.

Elektriautode laadimisvõrgustiku rajamisega alustati 2011. aasta suvel. Kõigepealt loodi esmane juhend ja kinnitati põhilised tähtsused, seejärel koostati tehnilised spetsifikatsioonid, taotleti ehitusloa, valiti teenusepakkuja. Laadijate taristu omanik ja valdaja on KredEx, kellele kuuluvad varad – seadmed, tarkvaralitsentsid ja kinnis-tud. KredExi koostööpartnerid on teenuseosuta-jad – G4S ja ABB.

500

**inimest saaks saastekvoodi müü-
gitehingu arvel rahastatava ja
KredExi toetatava ELMO-program-
mi raames soetada endale elektri-
sõiduki.**

Ä Tasub teada Laadimiseks on kolm hinnapaketti

KOMBINEERITUD PAKETT: kuutasu 10 eurot ning laadimiskorra tasu 2,5 eurot.

FLEX PAKETT: kuutasu puudub ning laadimiskorra tasu 5 eurot. Laadimise maht ühe korra kohta pole piiratud.

MAHUPAKETT: kuutasu 30 eurot ning laadimiskorra tasu puudub. Laadimiste arv ja maht ühe korra kohta pole piiratud. Sisaldab 150 kWh elektrit energiat kalendrikuus, koguse ületamisel on laadimiskorra hind 1,2 eurot.

AASTA tagasi anti Tallinnas Stenbocki maja hoovis sotsiaaltöötajatele üle esimesed Mitsubishi elektriautod iMiev.

FOTO: ANDRES HAABU

CERTEX
Töste- ja koormakinnitustahendid

The Lifting KnowHow

TERASTROSSID

1mm-72mm,
erinevad pinnakatted
ja roostevabad

CERTEX EESTI OÜ
Peterburi tee 47
Tallinn 11415

www.certex.ee
tel 6062 599
faks 6062 499
info@certex.ee

CEDO
KAUBANDUS

TÖÖRIISTAPOOD

1691

www.cedo.ee

**Tööstus-
uudised**

www.toostusuudised.ee

metal | express

- Roostevaba teras
 - Alumiiniumid
 - Vask ja messing
 - Võrgud ja perforeeritud lehed
- Terasest ukse-, akna- ja fassaadisüsteemid Forster
 - Alumiiniumist ukse-, akna- ja fassaadisüsteemid (Nokian Profiilit)

Metal Express OÜ
Valdeku 132, 11216 Tallinn
tel 619 1070, 51 07 881
Faks 619 1079
www.metalexpress.ee
metalexpress@metalexpress.ee

ÄRILAUSE

» Mindaugas Ubartas: Mitte ühtegi. Ma tõesti ei tööta. See on mu elu. Ma tõesti naudin, mida ma teen.

Tele 2 leedulasest juht vastus ajakirjaniku küsimusele, mitu tundi ta päevast töötab.

ÜKS KÜSIMUS

Eilne Äripäev kirjutas sellest, et maksu- ja tolliamet on viimastel aastatel näidanud üles usinust ja tuvastanud mitu juhtumit, kus ettevõtjad soetasid äriühingu nimel kortereid või ehitasid endale maja, väites, et ehitatakse ettevõtlusega seotud eesmärkidel.

Mida soovite maksu- ja tolliametile uueks aastaks?

TARVO MOSS,
Hansa Candle ASI juhatuses esimees

Kindlasti ilusat ja õnnelikku uut aastat, head tervist. Et nad sama tublilt oma töötegemist jätkaksid. Ei ole neile midagi ette heita ja ma saan aru, et ka riigi maksulaekumise seisukohalt ja riigi olukorra kohaselt on kõik hästi. Loodame, et maailma lõppu ja astmelist tulumaksu ei tule.

TOOMAS AAK,
NCC ASI juhatuses esimees

Mul sellist ilusat soovi ei ole, aga minu arvates maksuamet on oma töödega ilusti hakka-ma saanud ja seda joont, mida nad on siiamaa-ni pidanud, võiksid nad edaspidi pidada. Jõudu ja jaksu neile!

Minule teeb näiteks rõõmu see, et nad tõepoolest on võtnud nii-öelda halli majanduse kontrolli alla ehk siis käivad ehitusobjektidel ja vaatavad, et seal kõik oleksid registreeritud ega toimuks mingisuguseid pettusi. Ehitusettevõtjana on mul selle üle väga hea meel.

KÜLLI KARING,
Via Hansa Eesti ASI juht

Jõuluajaks rõõmsaid päkapikke ja uueks aastaks positiivset mõtlemist ja ka efektiivsust, nagu kõikidele organisatsioonidele Eestis vajab on.

LUGEJA ARVAB

» Korter-kontorid tuleks keelustada kortermajades. Meie trepikojas on juba enamik korteritest nn kontorid, neist kahes tegutsevad kohtutäiturid. Väga palju kahtlasi tüüpe voorib sisse-välja. Trepikoja uste lukud on täiesti kasutud.

Kommentaari artikile "Ettevõtjad üritavad petta majaehitusega"

LOE WWW.ARIPAEV.EE

Äripäev

Peatoimetaja: Meelis Mandel
Väljaandja: AS Äripäev
Pärnu mnt 105, 19094 Tallinn
telefon: (372) 667 0195,
(372) 667 0222,
faks: (372) 667 0265,
(372) 667 0165
Trükk AS Kroonpress
Toimetuse:
e-post: aripaev@aripaev.ee
tel: (372) 667 0111,
faks: (372) 667 0265
Korrespondent Tartus
Väinu Rozental,
vainu.rozentala@aripaev.ee
Reklaamiosakond:
e-post: reklaam@aripaev.ee
tel: (372) 667 0105,
faks: (372) 667 0200
Seminariid, käsiraamatud,
Raamatuklubi ja infolehed:
tel: (372) 667 0207,

faks: (372) 667 0290
Tellimine ja levi:
e-post: register@aripaev.ee
tel: (372) 667 0099,
faks: (372) 667 0300
Tellimine internetis:
www.aripaev.ee/tellimine
Ainult Äripäeva paberlehe tellija
saab lugeda Eesti parimat majanduslehte digiversiooni **Internetis, iPadis ja nutitelefonis.**
Äripäev veebis: www.aripaev.ee
Toimetus võtab endale õiguse kirju ja kaastöid vajaduse korral lühendada. Toimetuse kaastöid ei tagasta. Kõik ajalehes Äripäev ja tema lisades avaldatud artiklid, fotod, teabegraafika (sh päevakajalised, majanduslikul, poliitilisel või religioosel teemal) on autoriõigusega kaitstud teosed ning nende reprodutseerimine, levitamine ning edastamine mis tahes kujul on ilma ASI Äripäev kirjaliku nõusolekuta keelatud. Kaebuste korral ajalehe sisu kohta võite pöörduda Pressinõukogusse, pn@eal.ee või tel (372) 646 3363.

EDUKAS EESTI

Rohkem raha kinnisvaras tõmbab majanduse käima

Eesti majandus tammub nõiarin-gis. Väikesed sissetulekud vähendavad valitsuse maksutululu, tekitades vajaduse kärpida avalikke kulutusi, ka avalike teenuste kättesaadavust ja kvaliteeti. Kõik see suurendab tööpuudust, mis omakorda põhjustab sotsiaalseid probleeme ja soodustab väljarännet, mis omakorda vähendab maksutululusi.

Eesti poliitika väljatöötajad on kõigest sellest teadlikud, kuid eelarvedefitsiidi tingimustes ei ole neil manööverdamisruumi. Kui majandus ei kasva, siis puuduvad riigil hoovad, millega oluliselt tõsta maksutululusi või suurendada riiklike kulutusi.

Minevikus hästi töötnud vahendid on end ammendanud. Eesti majandus on juba väga avatud, investeerimise ja uute töökohtade loomise tõkkeid ei ole. Paraku ei ole halva ülemaailmse majanduskliima tõttu välisnõudlus kasvanud küllalt kiiresti, et kompenseerida sisenõudluse puudumist. Just nõrk sisenõudlus on praegu Eesti majanduse suurim probleem. See ongi põhjustanud alainvesteeringu, sotsiaalsed probleemid, väljarände, probleemid avalike teenustega.

Eesti valitsusjuhid usuvad siiralt, et vabaturg suudab lahendada majandusprobleeme, ilma et riik peaks oluliselt sekkuma. Selle poliitika edu taasiseseisvumisele järgnenud 20 aasta jooksul on tekitanud usu, et vabaturg on ainuke vahend majanduskasvu saavutamiseks. Tõsiasi, et maailma majanduslikult kõige edukamates riikides, sealhulgas Põhjamaades, on riigi osakaal majanduses umbes 50%, ei huvita kedagi. Ei ole juhus, et majanduslikult arenenud on just need riigid, kus riigil on suur osakaal majanduses.

Kanada eeskuju. Kuna ma elan Kanadas, siis tutvustan üht tõhusat majandushooba, mida kasutab Kanada riigi valitsus ja mida Eesti riigi juhid võiksid kaaluda. Eesti valitsuse eesmärgiks peaks olema välja töötada meetmed, mis tõmbaksid ringlusesse uut raha, suurendaksid sisenõudlust ning inimeste sissetulekuid.

Üks peamisi vahendeid nõudluse suurendamiseks on meelitada kinnisvarasektoris rohkem raha. Kinnisvarasse läheb suurem osa laene ja see sektor on oluline tööandja.

Kanadas asutas keskvalitsus 1946 Canada Mortgage and Housing Corporation'i, mille ees-

Edukas Eesti

MAX RIVSHIN
Top Connect OÜ tegevjuht

» Majanduslikult arenenud on just need riigid, kus riigil on suur osakaal majanduses.

märgiks oli tagada turul piisaval arvul soodsa hinnaga eluasemelaene. CMHC pakub pankadele teatud tingimustel (eluaseme turuväärtus, laenu ja sissetulekud, jne) eluasemelaenude kindlustamist. See võimaldab Kanadas pankadel hea krediitdireitinguga klientidele pakkuda eluasemelaenu ilma CMHC kindlustuseta, samas kui suurema riskiga laenuklientidelt võib pank nõuda, et ta sõlmiks CMHC kindlustuslepingu. Eestis võiks selline kindlustusmaks esmakordsetele eluasemelaenu klientidele moodustada näiteks 5% minimaalsest omavastutusest. See tooks turule uut raha.

Rohkem kinnisvaralaene. See tekitaks uue nõudluse eluasemete järele klientide hulgas, kes varem pankadele huvi ei pakkunud. Pankadel oleks huvi suurendada kinnisvaralaenude pak-kumist, mis suurendaks kinnisvarasektori tulu ja parandaks tööhoiuvet. Uus nõudlus aitaks tõsta kinnisvara väärtust ja suurendaks likviidsust, mis omakorda leevendaks survet olemasolevate eluasemelaenude klientidele. Tänu uue raha juurdevoolule võidaksid ka teised majandusharud.

Erinevalt teistest Eesti riigi toetuskavadest võiks Eestis olla isetasuv selline eluasemelaenu kindlustus, kus laenaja sõlmib laenu tagatisena kindlustuse ja maksab selle eest. Sellise kindlustusinstituutsiooni saaks luua eraldiseisva üksusena või nt KredEx või EASI osana. Lisaks aitaks see riigil paremini juhtida raharinglust ja mõjutada kinnisvarahindasid, muutes kindlustustingimusi ja vajadusel laiendades seda ka teistesse valdkondadesse, näiteks kinnisvaralaenudesse.

Kui kinnisvarasektor hakkab kasvama ja turg kosub, peaks riik minu arvates järgmise sammuna kaaluma tulubaasi mitmekesistamist ja suurendama sellega seotud riiklike kulutusi. Riik saaks kinnisvaraturu kasvu arvel suurendada oma tulubaasi, tõstes kinnisvaramaksusid ja ehituslubadega väljastamisega seotud riigilõivusid ning maksustades kinnisvaratehinguid.

Eluasemelaenude kasvu tulemusena suurenevad tulud, mis omakorda suurendab riigi maksutululu ja võimaldab tõsta avaliku sektori kulutusi, kõrvaldades mitmeid probleeme, mis takistavad Eesti majanduse kasvu.

ARTIKKEL ILMUB EMT, TALLINNA KAUBAMAJA, DANSKE PANGA JA ÄRIPÄEVA ARVAMUSKONKURSI EDUKAS EESTI RAAMES

REPLIIK

Tööjõukulu sööb konkurentsivõimet

Madalad palgad on Eesti probleem. Samas kipuvad inf-latsioon ja tööjõukulude suurenemine meil olema kiiremad kui mujal Euroopas. Võimaluse korral lähevad töövõtjad tööle sinna, kus makstakse rohkem, see aga toob kaasa oskustööliste ja spetsialistide puuduse Eestis.

Seetõttu jääb palgatõusu-surve uuel aastal kindlasti püsima.

Teiselt poolt on aga probleemiks madal tööviljakus – just käive ja kasum inimese kohta, mitte niivõrd toodetud tonnid

MEELIS EINSTEIN
Kunda Nordic Tsemendi juhi

» Palgatõususeurde jääb uuel aastal kindlasti püsima.

töötaja kohta ei luba palka piisavalt tõsta.

Riik veab palgatõusu. Riik katseb järgmisel aastal avalikus sektoris ühtlaselt palka tõsta (4,4% on eelarves ette nähtud kõigile, aga kuulda on olnud ka suurematest palgatõusudest). Erasektoril tekib ilmselt raskusi sellise tööjõukuludega suurenemisega kaasaminemisel.

Tegelikult peaks palga ker-gitamise vedur kindlasti olema erasektor, sest seal tuleb ju see raha, mida avalikus sektoris jagada saab.

Eesti on Euroopaga nagu ühendatud anumad ja lõpuks liiguvad ikkagi nii hinnad kui ka palgad ühtlustumise suunas. Meie väljakutse seisneb selles, kuidas selles protsessis konkurentsivõimet säilitada.

Olukorras, kus tööjõukulud, mis on seni olnud meie eelis, kipuvad kasvama ja majanduse konkurentsivõimet õõnestama, peaks riik üldpilti uue pilguga vaatama: kas see ikka on hea, et meil on tööstuses kallim elekter ning kõrgemad ressursi- ja keskkonnatasud kui Skandinaavias.

ETTEVÕTJAD ÜRITAVAD PETTA MAJAEMI-TUSEGA. Maksuamet on viimastel aastatel tuvastanud mitu juhtumit, kus ettevõtjad soetasid endale äriühingu nimel elamise, väites, et ehitatakse ettevõtlusega seotud eesmärkidel.

MINISTRI PERES TRANSPORDIÄRI JÄTKUB. Autorollo pikaajaline Soome klient ostab nüüd teenust Rain Rosimannuse ekskali-

mehe ja koolivenna Margus Tambergi firmalt, kus Äripäeva andmetel keerab veoki rooli ka keskkonnaminister Keit Pentus-Rosimannuse isa Väino Pentus.

TELE2 EESTI JUHT: MA EI TÕOTA ÜHTEGI TUNDI PÄEVAS. Läti majandusleht Dienas Bizness on teinud nn aastalõpuintervjuu Tele2 Eesti leedukast juhi Mindaugas Ubartasega.

KOMMENTAAR

Tarbija **kaotab** kaardimakse tasude alandamisest kõvasti

Euroopa Parlament nõuab kaardimaksete reguleerimist ja maksetega seotud kulude vähendamist. Euroopa Komisjon ongi teatanud kavatsustest asuda regulatsioone välja töötama.

Nende sammude taustaks on poliitikute üleskutsed teha maksed odavamaks ja seada kaardimaksete tasudele ülempiir. Enamikul juhtudel on tasud olnud seotud vahendustasudega.

Vahendustasu on väike makse, mille kaupmehe (vastuvõtja) pank teeb kaardiomaniku (väljaandja) pangale elektroonilise kaardimaksetehingu tasu osana.

Kaupmees võidab. Üldjuhul on see kehtestatud viisil, mis tasakaalustab elektrooniliste maksetega seotud kulusid ja tulusid, et iga osapool kataks õiglase osa kaardimaksetega turvalisuse ja tehnilise teostusega kaasnevatest kuludest. See tasu on kaardimakse vastuvõtmise tasu osa, mida kaupmees peab maksma oma pangale.

Kaupmehed tahaksid, et see üldse kaoks või vähemalt väheneks. Mitmed poliitikud on sa-

ENRIQUE CALVET
Euroopa majandus- ja sotsiaalkomitee
tootusreformide alase konsultatiivkomisjoni liige

”**Kaupmeeste säästetud summad maksid kinni tarbijad.**

muti arutlenud, et sellisel juhul tarbijad võidaksid, sest kaupmeeste vähenenud kulud peegelduksid madalamates jaehindades.

Hispaania on väiksemad vahenduskulud läbi surunud. Rey Juan Carlose ülikooli, UNEDI ülikooli ja Madridi autonoomse ülikooli majandusteadlaste hiljutine uuring keskendus vahendustasude alandamise mõjudele turul. 2006–2010 alandati vahendustasusid rohkem kui 57% võrra.

Tarbijad sellest ei võitnud. Kaupmehed küll. Tasude alandamine aitas neil kokku hoida

ligi 2,75 miljardit eurot viie aasta jooksul.

Tarbijad maksavad oma pankadele peamiselt iga-aastaste kaarditasude näol nüüd 50% rohkem. See tähendab, et tarbijad võtsid oma õlgadele ligi 2,35 miljardi eurose lisakoorma sama perioodi vältel ainult selleks, et saaks kaardiga maksta. Kasvasid ka muud tasud, nagu näiteks limiidi ületamise eest sisse kasseeritavad tasud. Igasugu preemiapunktide süsteemid, mis tavaliselt kaartidega kaasas käivad, kahanesid või kadusid täielikult.

Enne tuleb mõelda. Madalama vahendustasu tõttu kahanes märkimisväärselt kaarte väljastavate pankade sissetulek, samal ajal kui kulud, mis kaardimaksete teenuse pakkumisega kaasnevad, püsisid samad või isegi suurenesid. Kaupmeeste säästetud summad maksid kinni tarbijad. Seetõttu peaks Euroopa Parlament analüüsima, kuidas võimalik maksete reguleerimine mõjutaks kõiki osapooli kõigis ELi riikides, enne kui võtta lõplik seisukoht, kas sunniviisiline vahendustasude alandamine on vajalik.

KOMMENTAAR

Ülilikviidsed pangad toetavad 2013. aastal Eesti **vara hindu**

Pangad on raha täis, intressid nullilähedased, inflatsioon kõrge ja jooksevkonto tugev. Need asjaolud toetavad järgmisel aastal siiani vaid mõõdukalt tõusnud Eesti kinnisvarahindu.

Vastutustundetuhoiustamine. Eesti pangad on praegu ülilikviidsed. Nelja aasta jooksul on hoiusemaht kasvanud 3 mld euro võrra, samal ajal kui laenumaht on langenud 2,5 mld euro võrra. Laenude ja hoiuste suhtarv on langenud 1,8-lt 1,1-le.

Intressid, mis peaksid viima kokku hoiustajad ja laenajad, on kukkunud nulli lähedale, alles on jäänud vaid pankade laenumarginaalid. Ja needki langevad.

Seega, 2006 kordub, aga vastupidi. Tollal polnud laenukasv jätkusuutlik, nüüd hoiustatakse vastutustundetult. Tugev jooksevkonto koos Euroopa Liidu abirahaga on põhjustanud ennenägematut raha sissevoolu Eestisse, aga nüüd turg peab seda voolu tasakaalustama.

STEFAN ANDERSSON
eralinvestor

”**Elamukinnisvarahinnad tõusevad järgmisel aastal enim.**

Mis toimub pangalikviidsuse toel 2013? Hinnad ja palgad tõusevad kiiresti, inflatsioon on umbes 4%. Siiaamaani on hinnatõus olnud kõige nähtavam kaupade ja teenuste puhul, järgmisena tuleb kinnisvara.

Elamukinnisvara hinnad tõusevad järgmisel aastal enim. Elamukinnisvara on investeerimisliik, millega kõige rohkem inimesi saab elukvaliteeti märkimisväärselt parandada. Tahetakse uuemaid, suuremaid ja energiasäästlikumaid elamuid

heas asukohas, ja nüüd on selline elukvaliteedi tõstmine taskukohane paljudele inimestele. Palkade kasv ja töötuse langus on olnud kiire.

Pangad peavad kiirustama. Pangad on sunnitud tegutsema selle nimel, et suurendada laenamist. Eesti kinnisvarahinnad on juba paar aastat mõõdukalt tõusnud, esimesest rongist on pangad on juba maha jäänud. Erasektori omakapital on hindu tõstnud pankade abita. Et järele jõuda, on pankadel vaja intensiivsemalt konkureerida laenumarginaalidega. Ja kui pangad on “rongi peal”, siis tõusevad kinnisvara hinnad veelgi.

2013 on ka eriline seetõttu, et nõrk majanduskasv Lõuna-Euroopas võimaldab eestlastele ülimadalaid intresse, hoolimata sellest, et inflatsioon on kõrge. Me oleme Põhja- ja Lõuna-Euroopa ühtlustumise faasis. Eesti puhul tähendab see palkade, kinnisvara ja ka muude hindade tõusu. Kinnisvarahinnad tõusevad 2013 enim.

20. detsember 2012 **ÄRIPÄEV**
toimetaja Vilja Kiisler, tel 667 0150, e-post vilja.kiisler@aripaev.ee

Äriteenused

reklaam

TEL 667 0105, reklaam@aripaev.ee

Peaga töötaja

Äripäev on osa Skandinaavia suurimast meediafirmast Bonnier. Asutamisest alates 1989. aastal on Äripäev vahendanud informatsiooni Eesti juhtidele, et muuta ärikeskkond läbipaistvaks ja kõigile võrdsed võimalusi pakkuvaks. Praeguseks oleme kasvanud laia tooteportfelliga Eesti juhtivaks ettevõtetele suunatud info pakkujaks.

Otsime oma ridadesse ambitsioonikat

arvamustoimetajat,

kelle ülesanne on

arvamuslugude tellimine, toimetamine ja kirjutamine.

Eeldame:

- laia silmaringi ja argumenteerimisoskust;
- ajakirjanduslikku kogemust;
- ettevõtlikkust.

Pakume:

- huvitavat tööd;
- sõbralikku kollektiivi;
- konkurentsivõimelist palka.

Cvd ja motivatsioonikirja ootame **31. detsembriks**

aadressil vilja.kiisler@aripaev.ee.

Lisainfot konkursi kohta saab telefonil 667 0150.

Äripäev

Äriõigus

Näidised ja kommentaarid

Teemad: äriregister, osaühing, aktsiaselts

Valmib koostöös advokaadibürooga www.varul.com **VARUL**

Autorid:

Marko Kairjak
käsiraamatu peatoimetaja
advokaadibüroo VARUL
vandeadvokaat

Anu Sander
advokaadibüroo VARUL
vandeadvokaat

Martin Tamme, Jürgen Valter, Andres Vutt, Margit Vutt, Karin Jöks, Kersti Soodla, Maivi Ots, Viljar Peep, Mare Tropp

kasiraamat.aripaev.ee

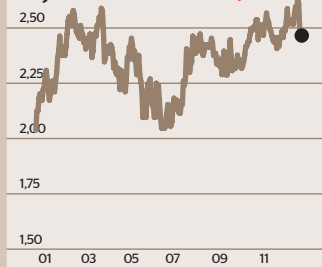
Äripäev info ja tellimine: 667 0100

TÕUSJA

Tegevust koomale tõmbava ettevõtte aktsia hind tõusis.

LANGEJA

Tegevust laiendava ettevõtte aktsia hind langes.

Svenska Cellulosa140,50 SEK **+3,01%** ▲**Citycon**2,49 EUR **-4,60%** ▼

ÄRIPÄEV 20. detsember 2012

toimetaja Fredy-Edwin Esse, tel 667 0171, e-post fredy-edwin.esse@aripaev.ee

VÕLAKIRJAD

Risk, mis tasus suurelt ära.

Kreeka toodab taas raha

31.05.2012
29,87**FREDY-EDWIN ESSE**
fredy-edwin.esse@aripaev.ee**Võlakiri**
Tohutu ümberpöörd
Kreeka võlakirjades

ALLIKAS: BLOOMBERG

24.02.13 AEGUVATE
KREEKA VÕLAKIRJADE
TOOTLUS

protsentides

12.03.2012

18,11

Investorid, kes ei kuulunud ökonomistide, nagu Nouriel Roubini või Citigroupi analüütikute ülimalt pessimistlikke prognoose ja panustasid eurotsooni ühtsusele, on sel aastal teeninud väga priskeid kasuminumbreid.

Maaailma üks prominentsemaid riskifonde Third Point, mida juhib USA miljardär investor Daniel Loeb, on teeninud Kreeka võlakirjade investeringult juba 500 miljonit dollarit kasumit. Tegu on hämmastava numbriga, kuna firma investeeris raha kõigest mõni kuu tagasi ja 500 miljonit on teenitud 1 miljardi dollariliselt investeringult.

Loeb on üks väheseid riskifondide titaane, kes sel aastal on priskeid kasumeid teeninud. George Sorose poolt 1992. aastal Briti naelsterlingi vastu panustamisega kuulsaks tehtud 2 triljoni dollariline sektor on sel aastal olnud raskustes pärast niigi kahte nõrka aastat.

Panused Kreeka võlakirjadesse, mis on sel aastal vaid käputäiele fondijuhtidele raha tagasi teeninud, on riskifondide hulgas olnud soosingust väljas. Financial Timesi andmeil on Third Point riskifondidest suurim Kreeka võlakirjade omanik.

Meelestatuse muutus. Väidetavalt on miljardäril Loebil usku, et võlakirjadel on veel kõvasti tõusuruumi, mistõttu on fond ka suurendanud enda investeringuid. Saab näha, kas uus aasta toob firmale selles vallas veelgi edu, kuid selle aasta arvestuses ollakse investorite raha kasvatanud 20%, samas kui keskmise riskifondi tootlus on kõigest 4,9%.

Viimase poolaasta jooksul on toimunud täiesti tajutav muutus investorite riskivalmiduses, mis on osalt tulnud suurema kindluse tõttu, et Kreeka ikkagi püsib eurotsoonis. Kui veel maikuu

500

miljonit dollarit on sel aastal kasumit teeninud riskifond Third Point, kes otsustas aasta teises pooles osta miljardi dollari eest Kreeka võlakirju.

MILJARDÄRIST riskifondi juht Daniel Loeb on sel aastal enda investoreid Kreeka võlakirjade ostmisega tublisti rõõmustanud.

FOTO: BLOOMBERG

**santiimi tõstis Swedbank Olainfarmi aktsia hin-
nasihti, 4,10 latile. Kuna aktsia on hiljuti kõvasti
tõusnud, langetati tugev ostusoovitus osta soovi-
tuseks.**

eeldas 63% Intrade.com-is panustanud inimestest, et 2013. aasta lõpuks lahkub keegi eurotsooni, siis praeguseks on see number kahanenud 20,5%ni.

See meeleolumuutus peegeldub hästi ka Kreeka võlakirja tootlustes, sest Bloomberg/EFFAS koostatud indeksite alusel on riigi võlakirjad sel aastal näidanud 85% tootlust. Seda muidugi neile, kes ignoreerisid lahkuminekku kuulujutte ja juulgesid õigel ajal panuse teha.

Paistab, et meeolumuutus on tabanud ka krediidiiretinguagentuure, vähemalt ühte neist. Reitinguagentuur Standard & Poor's otsustas teisi päeval tõsta Kreeka krediidiiretingut kuue pügalaga võrra tasemele B-. Põhjuseks tõi agentuur eurotsoonis suure sihikindluse hoida riiki ühisvaluuta liidus. See ühtlasi lennutas euro kõrgeimal tasemele dollari vastu pärast maikuud.

Pessimistid saanud kõrvetada. "Me kritseldasime Kreeka lahkumise eurotsoonist võimaliku stsenaariumina 2012. aastal sisse, kuid see oli alati suure küsimärgi all," kommenteeris Capital Economicsi ökonomist Ben May, kes ennustas Kreeka lahkumist. "Säilis stabiilne valitsus ning peamiste poliitiliste jõudude seas oli tugev valmidus teha mõõndusi," lisas May. Capital Economics ütles 2011. aasta lõpus, et Kreeka lahkumine eurotsoonist on sisuliselt kindel asi.

Teine häälekas pessimist oli Citigroup, kelle ökonomistide tiim ütles veebruaris, et Kreeka lahkumise tõenäosus järgneva 18 kuu jooksul on tõusnud 50%ni. Maikuus tõsteti tõenäosust 75%ni ning juulis öeldi juba 90% kindlusega, et tõenäoliselt 1. jaanuariks 2013 pole Kreekas enam eurot.

Enda prognoose on tugevalt kärpinud ka tuntud maailmalõpu kuulutaja Nouriel Roubini, Roubini Global Economicsi kaasasutaja, kes 6. detsembril ütles kliendikirjas, et Kreeka eurotsoonist lahkumise tõenäosus on kukkunud allapoole 50%. Kuid kõigest kaks kuud varem ütles firma Euroopa majandusuuringute juht Megan Greene, et Kreeka lahkumine 2013. aastal leiab 90% tõenäosusega aset.

Kuid Kreeka tulevikuväljavaadetes ei tasuks veel ülioptimistlikuks minna. Riik on praeguseks talunud 17 järjestikust kvartalit kahanevat majandust, mis on tööpuuduse viinud rekordilise 26%ni. Bloombergi küsitletud analüütikud näevad majandussurutise jätkumist vähemalt 2014. aasta lõpuni. Sellistes tingimustes ütlevad Capital Economics, et 2020. aastaks sihitav võlanumber ehk 124% SKPst on helesinine unistus ilma järjekordse korstnasse kirjutamiseta.

24.02.13
AEGUVATE
KREEKA
VÕLAKIRJADE
TOOTLUS

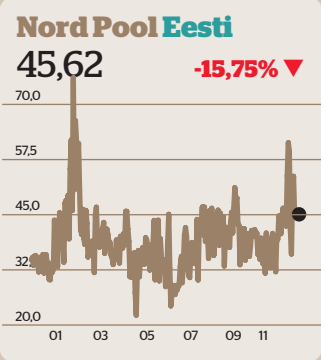
protsentides

19.12.2012

11,93

ELEKTER

**Eratarbijad peaks arvestama, et elektrienergia hinnale lisan-
dub lepingus ka käibemaks.**

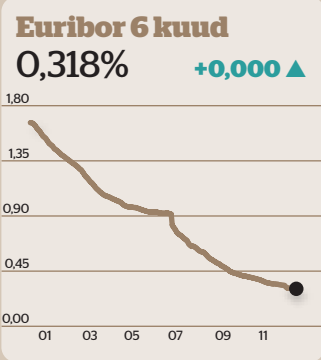
VALUUTA

Euroala kriis kogub tuure: euro langeb.

INTRESS

Euroopa Keskpanga baasintressimäärade langetamine surub Euribori alla.

reklaam

Kommertspankade intressitooted

pank	looksev hoius %		tähtajaline hoius %								
	keskmiselt kuu jäägil	kuu püsijäägil	1 kuu	2 kuud	3 kuud	6 kuud	9 kuud	1 aasta	2 aastat	3 aastat	min summa
Danske Bank****	0,01	0,01**	0,01	0,10	0,20	0,35	0,40	0,50	Kontakteeurage pangaga		65/300(4)
Swedbank***	0,01 (7)	-	-	-	0,06	0,16	0,26	0,36	0,46	0,56	190
Swedbank***	0,01 (7)		0,05	0,05	0,10	0,20	0,30	0,40	0,50	0,60	6000
Tallinna Äripank		0,05	0,10	0,15	0,20	0,40	0,50	0,70	0,90	-	200
Tallinna Äripank (3)		0,05	0,25	0,30	0,35	0,60	0,70	1,00	1,20	-	200
Nordea Pank	0,10		0,15	0,20	0,25	0,55	0,65	0,80	-	-	320
Citadele Pank	-	-	0,10	-	0,40	0,60	0,70	1,20	1,30	1,30	150
Versobank	0,05	0,10	0,50	0,60	0,70	1,20	1,40	1,70	1,90	2,10	350
DNB	0,25 (7)	-	0,50	-	0,70	0,90	1,05	1,20	1,30	1,40	300
UniCredit Bank	0,10 (9)	-	0,20	0,25	0,30	0,40	0,45	0,50	-	-	100 000
SEB	0,01	0,01	0,00	0,00	0,00	0,15	0,15	0,35	0,40	0,60	100***
LHV Pank	0,10 (10)		0,50	0,60	0,70	1,00	1,00	1,00	-	-	500
Krediidipank	-	0,01	0,15	0,25	0,30	0,55	0,75	1,00	1,20	1,20	100/200(4)
BIGBANK			0,15	0,20	0,25	0,45	0,45	0,90	1,25	2,00	300-1500
BIGBANK	-	-	-	-	-	0,45	0,45	0,90	1,25	2,00	1500-30 000
BIGBANK	-	-	-	-	-	0,50	0,50	0,95	1,30	2,05	üle 30 000

Pankade kontaktandmed

SEB Tornimäe 2, Tallinn, tel 665 5100
SWEDBANK Liivalaia 8, Tallinn,
tel (24h) 631 0310, e-post: info@swedbank.ee
TALLINNA ÄRIPANK Vana-Viru 7, Tallinn,
tel 668 8088, faks 668 8089
NORDEA PANK Liivalaia 45/47, Tallinn,
tel 628 3300, faks 628 3201
e-post: tallinn@nordea.com
DANSKE BANK Narva mnt 11, Tallinn,
tel (24h) 680 0800, e-post: info@danske-
bank.ee,
CITADELE PANK Roosikrantsi 2, Tallinn,
tel 770 0000, faks 770 0001, e-post: info@
citadele.ee
BIGBANK Rüütli 23, Tartu, tel 1333,

faks 737 7582, e-post: bigbank@bigbank.ee,
www.bigbank.ee
VERSOBANK Pärnu mnt 12, Tallinn,
tel 680 2500, faks 680 2501
BANK DNB Tartu mnt 10, Tallinn,
tel 686 8500, faks 686 8501,
e-post: info@dnb.ee, www.dnb.ee
AS UNICREDIT BANK EESTI FILIAAL Liivalaia 13,
Tallinn, tel 668 8300, www.unicreditbank.ee,
e-post: kliendiinfo@unicreditgroup.ee
LHV BANK Tartu mnt 2,
tel. 680 0400, fax 680 0402,
e-post: lhv@lhv.ee, www.lhv.ee
EESTI KREDIITPANK Narva mnt 4, Tallinn,
tel 669 0941, faks 661 6037

	tähtajaline hoius % USD							
pank	1 kuu	2 kuud	3 kuud	6 kuud	9 kuud	1 aasta	min summa	
Danske Bank	0,15	0,25	0,25	0,55	0,60	0,75		
Swedbank	-	-	0,15	0,35	0,55	0,80	250	
Swedbank	0,10	0,15	0,20	0,40	0,60	0,80	8400	
Tallinna Aripank	0,15	0,25	0,25	0,55	0,70	0,85	200	
Citadele Pank	0,10	-	0,40	0,60	0,70	1,20	200	
Versobank	0,30	0,30	0,50	1,00	1,30	1,70	500	
DNB	0,25	-	0,35	0,60	0,90	1,20	300	
UniCredit Bank	0,20	0,25	0,30	0,40	0,45	0,50	150 000	
SEB	0,05	0,05	0,10	0,35	0,55	0,70	200	
LHV Pank	0,40	0,50	0,70	0,90	1,10	1,20	700	
Krediidipank	0,15	0,20	0,30	0,55	0,70	0,90	100/200(4)	

kursid on päeva jooksul korrigeeritavaid * maks 1999 eurot ** järeldub tähtsajaliste hoiuste internetpannangas, on intressimäär kuni 0,10% kõrgem (3) personaalpank, klientidele (4) kontoris (6) internetipanga tähtsajaliste hoiuste (7) päevaloepu kontojärgi: (9) järeldub isikule/ eraisikule (10) LHV Pangal minimaalselt jäätigi

**** 2: ja täastaste hoiuste intressimäärade tutvumiseks kontanteeruge pangaga

Ä VALUUTA

Euroopa Keskpank

EUR/SEK ▼

8,6662

EUR/RUB ▲

40,7900

Austraalia dollar	AUD	1,2667	Rumeenia leu	RON	4,4755
Bulgaaria leev	BGN	1,9558	Rootsi kroon	SEK	8,6662
Hilina jüaan	CNY	8,2902	Singapuri dollar	SGD	1,6212
Hongkongi dollar	HKD	10,3092	Suurbritannia nael	GBP	0,8161
India ruupla	INR	72,5690	Šveitsi frank	CHF	1,2096
Jaapani jeen	JPY	112,3600	Taani kroon	DKK	7,4608
Kanada dollar	CAD	1,1326	Tai baat	THB	40,7170
Korea won	KRW	1426,1100	Tšehhi kroon	CZK	25,2540
Leedu lilt	LTL	3,4528	Türgi liir	TRY	2,3682
Läti latti	LVL	0,6963	Ungari forint	HUF	286,8100
Norra kroon	NOK	7,3755	USA dollar	USD	1,3302
Poola zlot	PLN	4,0736	Venemaa rubla	RUB	40,7900

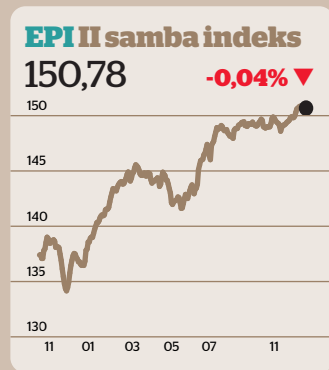
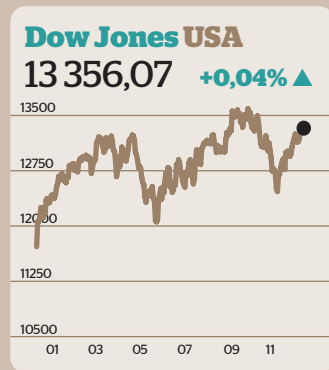
Ä BÖRSIKAUBAD

Kütused	19.12	Värvilised metallid	19.12
Nafta IPE, bbl	109,59	USD/t	
Nafta NYMEX, bbl	88,56	Alumiinium LME	2095
Mootoribensiin, t	953,00	Vask LME	8038
Diislikütus, t	951,75	Plii LME	2310
Kerge kütteõli, t	931,75	Nikkel LME	17710
Masuut (1% väavel), t	600,00	Tina LME	23495
Maagaas Henry Hub, btu, USD	3,291	Tsink LME	2090
Põllumajandus	19.12	Väärismetallid	19.12
nael = 453,59 g		USD/units, units = 31105 g	
Kohv NYBOT, USD/nael	143,50	Kuld COMEX	1668,52
Valge suhkur NYSE LIFFE, USD/t	519,40	Plaatina NYMEX	1595,37
Kakao NYBOT, USD/t	2359,00	Palladium NYMEX	694,00
Nisu NYSE LIFFE, USD/t	213,00	Hõbe COMEX	31,37
Rapsiseemned NYSE LIFFE Pariis	454		

Allikas: Bloomberg, kella 17 seisuga

bestsales.ee

18 INVESTOR investeerimisfondid

ÄRIPÄEV 20. detsember 2012

toimetaja Romet Kreek, tel 667 0192, e-post turud@aripaev.ee
reklaamiosakond, tel 667 0105, e-post reklaam@aripaev.ee

23. jaanuaril Swissôtel Tallinnas

PERSONALITÖÖ AASTAKONVERENTS 2013

Ootused, muutused ja
raskused personalitöös

8.30–9.00 Registreerimine

9.00–09.15 Avasõnad

I SESSIOON Ootused personalitöös

Tippjuhtide ootused

09.15–09.45 GoTravel juht **MATTI PRUUL**

09.45–10.15 Tippjuht, treener, konsultant **RAIN VÄÄNA**

Personalijuhtide ootused

10.15–10.45 EMT personalidirektor **TERJE KUUSIK**

10.45–11.15 Tallinna Kaubamaja teenindus-ja
personalidirektor **PIRET SUITSU**

11.15–12.15 Lõuna

II SESSIOON Muutused personalitöös

12.15–12.45 Personalijuhi muutunud roll

Karjäärinõustaja ja ajakirja Personali Praktik
kaasautor **TIINA SAAR**

12.45–13.15 Personalijuht ja muutunud töötajad

Swedbank HR Manager **MERJE LAASI** ja
Swedbank IT-värbaja, projektijuht **HÄLI ÕIGUS**

13.15–13.45 Personalijuhi roll kommunikatsioonis

LH Concept juht ja Eesti Suhtekorraldajate Liidu
president **AIVE HIIERU**

13.45–14.15 Kohvipaus

III SESSIOON Raskused ja nende ennetamine
personalitöös

14.15–14.45 Raskustes ettevõtte personalijuhi roll

HR Outsourcing OÜ juhatause liige ja konsultant
RIINA ROHELAAN

14.45–15.15 Raskete otsuste tegemine

MAQS Law Firm advokaat ja ajakirja Personali Praktik
kaasautor **KATRIN SARAP**

15.15–15.45 Psühholoogilised ohutegurid ettevõttes

Personalijuhtimise käsiraamatu üks autoritest ja
Ragn-Sells personalijuht **KAIRE SOOVIK**

15.45 -16.15 Juhi isiksuse mõju organisatsiooni

tulemuslikkusele, töö õhkkonnale ja inimeste
meeleolule. Tume Triaad.

Psühholoog **MARE PORK**

16.15–16.30 Lõpusõnad

Soodushind registreerimisel kuni 16.01.2013 179 € (km-ga 214,8 €)

Tavahind alates 17.01.2013 229 € (km-ga 274,8 €)

Registreerimine telefonil 667 0411 või registreerimine@aripaev.ee

Projektijuht: Karit Jõgi, telefon 667 0304

Äripäev

SEB

TAAVI
TARKVARA

Manpower

FONDID

reklaam

Avaron Asset Management

18.12

	ost	müük	NAV	riski- aste	% aasta algusest	tootlus (p.a) %			fondi maht
						12 kuud	3 aastat	5 aastat	
Avaron Areneva Euroopa Fond A, EUR	3,16	3,27	3,21	-	17,23	19,85	4,63	-8,52	12 548 895
Avaroni Privaatportfell B, EUR	13,06	13,06	13,06	-	10,98	11,26	6,93	-	4 696 344
Avaron Ida-Euroopa Völkirjafond A, EUR	10,40	10,40	10,40	-	-	-	-	-	5 114 094

Compensa Life

17.12

	ost	müük	NAV	riski- aste	% aasta algusest	tootlus (p.a) %			fondi maht
						12 kuud	3 aastat	5 aastat	
Kasvuportfell, EUR	-	-	1,30	-	19,70	20,00	11,90	2,40	4 943 251
Völkirjaportfell, EUR	-	-	11,79	-	6,60	6,80	5,20	-	483 486

Kasvuportfelli mahu info on antud seisuga 30.11.2012. Völkirjaportfelli mahu info on antud seisuga 30.11.2012.

Danske Capital AS

18.12

	ost	müük	NAV	riski- aste	% aasta algusest	tootlus (p.a) %			fondi maht
						12 kuud	3 aastat	5 aastat	
Sampo Pension 25, EUR	0,95	0,96	0,96	1,06	8,62	9,20	3,76	2,21	10 505 422
Sampo Pension 50, EUR	1,09	1,10	1,10	1,54	9,23	10,26	3,85	1,70	143 360 665
Sampo Pension Intress, EUR	0,87	0,88	0,88	0,64	7,45	7,55	3,52	3,45	3 186 598
Vabatahtlik Pensionifond									
Danske Pension 100 Pluss, EUR	1,36	1,40	1,38	7,98	12,27	14,45	7,21	2,75	2 883 090
Vabatahtlik Pensionifond Danske									
Pension Intress Pluss, EUR	0,75	0,77	0,76	2,99	8,37	8,55	3,45		176 827

Info teiste Danske Capitali ja Danske Invest fondide kohta on avaldatud veebilehel www.danskecapital.ee.

ERGO Funds

18.12

	ost	müük	NAV	riski- aste	% aasta algusest	tootlus (p.a) %			fondi maht
						12 kuud	3 aastat	5 aastat	
ERGO Pensionifond 2P1, EUR	0,91	0,92	0,92	0,01	5,55	5,71	3,50	4,39	8 504 711,68
ERGO Pensionifond 2P2, EUR	1,08	1,09	1,09	1,92	8,90	9,67	4,20	0,73	38 925 232,00
ERGO Pensionifond 2P3, EUR	0,61	0,61	0,61	-	7,82	8,16	-	-	1 343 881,60
ERGO Pensionifond 3P1, EUR	0,83	0,84	0,84	2,08	10,42	11,37	-	-	469 186,04
ERGO Pensionifond 3P2, EUR	0,86	0,87	0,87	2,82	10,95	12,17	-	-	513 619,47
ERGO Pensionifond 3P3, EUR	0,81	0,82	0,82	3,79	10,07	11,42	-	-	529 316,86

LHV Varahaldus

18.12

	ost	müük	NAV	riski- aste	% aasta algusest	tootlus (p.a) %			fondi maht
						12 kuud	3 aastat	5 aastat	
Pensionifond L, EUR	1,35	1,36	1,36	2,02	13,43	13,74	6,92	3,97	142 603 247
Pensionifond M, EUR	1,09	1,10	1,10	1,37	11,65	11,93	6,42	5,74	21 752 942
Pensionifond S, EUR	1,17	1,18	1,18	0,81	9,01	9,13	5,74	7,61	32 521 728
Pensionifond XL, EUR	1,14	1,15	1,15	2,21	14,00	14,27	6,33	3,79	34 849 600
Pensionifond XS, EUR	1,08	1,09	1,09	0,74	9,40	9,58	6,20	7,39	7 773 683
Täiendav Pensionifond, EUR	1,26	1,27	1,27	7,86	14,09	14,74	6,91	1,74	4 401 203
LHV Pärsia Lahe Fond A, EUR	8,05	8,13	8,13	12,94	11,23	11,39	8,26	-	-
LHV Pärsia Lahe Fond B, EUR	5,15	5,20	5,20	13,01	11,23	11,37	8,25	-	3 875 404
LHV Maailma Aktsiad Fond A, EUR	7,97	8,05	8,05	14,80	10,85	11,58	1,25	-4,64	-
LHV Maailma Aktsiad Fond B, EUR	5,09	5,14	5,14	14,79	10,83	11,55	1,24	-	1 321 800

Nordea Pensions Estonia

18.12

	ost	müük	NAV	riski- aste	% aasta algusest	tootlus (p.a) %			fondi maht
						12 kuud	3 aastat	5 aastat	
Nordea Pensionifond A, EUR	0,90	0,91	0,91	2,29	9,85	11,12	5,14		44 781 595,32
Nordea Pensionifond A Pluss, EUR	0,73	0,74	0,74	2,96	10,97	12,66			4 843 147,11
Nordea Pensionifond B, EUR	0,88	0,88	0,88	1,52	9,8	10,66	5,01		9 945 502,14
Nordea Pensionifond C, EUR	0,81	0,82	0,82	0,68	6,52	6,95	3,86		1 891 566,00
Nordea Pensionifond Aktsiad 100, EUR	1,06	1,09	1,07	12,31	11,88	14,64	6,82		2 917 541,01
Nordea Pensionifond Intress Pluss, EUR	0,70	0,71	0,70	0,00	7,97	8,35			463 494,42

Fondivalitsejad

AVARON ASSET MANAGEMENT Narva mnt 5–58, Tallinn 10117, tel 664 4205, faks 664 4201, info@avaron.ee, www.avaron.ee
DANSKE CAPITAL AS Narva mnt 11, Tallinn 15015, tel 675 2295, faks 675 2895, funds@dankebank.ee, www.danskecapital.ee, www.dankebank.ee
ERGO FUNDS AS A. H. Tammsaare tee 47, Tallinn, tel 610 6500, faks 610 6501, funds@ergo.ee, www.ergo.ee
AS GA FUND MANAGEMENT Roosikrantsi 11,

Tallinn 10119, tel 680 2680, faks 680 2681, info@gafm.ee, www.gafm.ee
AS GILD PROPERTY ASSET MANAGEMENT Swiss House, Roosikrantsi 11, Tallinn 10119, tel 680 2630, faks 680 2631, info@gildrealstate.com, www.gildrealstate.com
LHV VARAHALDUS AS Tartu mnt 2, Tallinn 10145, tel 680 0400, faks 680 0402, info@lhv.ee, www.lhv.ee
NORDEA PENSIONSESTONIA AS Liivalaia

45/47, Tallinn 10145, tel 710 1250, faks 710 1251, eesti@nordea.com, www.nordea.ee
TRIGON FUNDS Viru väljak 2, Metro Plaza 5. korrus, Tallinn 10111, tel 667 9200, faks 667 9201, fond@trigon.ee, www.trn.ee
AS SEB VARAHALDUS Tornimäe 2, Tallinn 15010, tel 665 6565, faks 665 7122, fondid@seb.ee, www.seb.ee
SWEDBANK INVESTEERIMISFONDID AS Liivalaia 8, Tallinn 15038, tel 631 1606, faks 631 1636, funds@swedbank.ee, www.swedbank.ee/fondid

Maaklerifirmad

COMPENSA LIFE VIENNA INSURANCE GROUP SE Roosikrantsi 11, Tallinn, tel 610 3000, faks 610 3010 info@compensallife.ee, www.compensallife.ee
LHV Tartu mnt 2, Tallinn, tel 680 0400, faks 680 0402

VERSOBANK AS Pärnu mnt 12, Tallinn, tel 680 2500, faks 680 2501
SAMPO PANK Narva mnt 11, Tallinn, tel 630 2104
SEB ENSKILDAEQUITIES Tornimäe 2, Tallinn, tel 665 6622, faks 665 6802

MANDATUM LIFE INSURANCE BALTIC SE Viru väljak 2, Tallinn, tel 681 2300, info@mandatumlife.ee, www.mandatumlife.ee
SWEDBANK AS Liivalaia 8, Tallinn, tel 631 0310, faks 631 0410

40%

hinna langust prognoosib järgmiseks aastaks naftale Saxo Bank. WTI nafta hind peaks kukkuma 50 dollarile praeguselt 88 dollarilt barrelist ja kulla hind 1200 dollarile praeguselt 1670 dollarilt.

Saxo Bank : Need kümme prognoosi ei ole Saxo Banki ametlikud prognoosid järgmiseks aastaks, kuid investoritele võivad need olla palju asjakohasemad seoses suure mõjuga, mis nad täitumise korral endaga kaasa toovad.

Nii näiteks prognoosib Taani pank kümne stsenaariumi seas Saksa DAX indeksi tuleval aastal 33protsendist kukkumist 5000 punktile.

FONDID

reklaam

Mandatum Life

17.12

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a) %			fondi maht
						12 kuud	3 aastat	5 aastat	
Investeeringute haldusteenus:									
Turvaline, EUR	113,33	112,76	112,76	-	7,29	7,65	-	-	-
Konservatiivne, EUR	110,10	109,01	109,01	-	3,68	4,62	-	-	-
Tasakaalustatud, EUR	108,95	107,34	107,34	-	1,66	2,92	-	-	-
Progressiivne, EUR	103,11	101,09	101,09	-	-1,09	0,55	-	-	-
Agressiivne, EUR	107,32	105,22	105,22	-	-0,59	1,04	-	-	-
Investeeringisportfelliid:									
Mandatum Life Fixed Income, EUR	138,59	137,90	137,90	-	8,34	8,75	5,24	-	-
Mandatum Life Global Food, EUR	120,27	117,92	117,92	-	-8,08	-7,57	2,38	-	-
Mandatum Life Emerging Opportunities, EUR	105,58	103,51	103,51	-	6,08	7,27	0,81	-	-
Mandatum Life Global Equity, EUR	134,75	132,11	132,11	-	1,69	3,36	1,45	-	-
Mandatum Life Europe Equity, EUR	149,92	146,98	146,98	-	8,61	11,10	2,51	-	-

Swedbank Investeeringimisfondid AS

18.12

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a) %			fondi maht
						12 kuud	3 aastat	5 aastat	
Pensionifond K1, EUR	0,80	0,81	0,81	1,67	6,59	6,91	3,41	1,43	39 699 460,67
Pensionifond K2, EUR	0,87	0,88	0,88	3,35	9,12	10,36	4,55	-0,30	153 765 541,90
Pensionifond K3, EUR	1,01	1,02	1,02	6,45	10,99	12,86	5,94	-1,15	388 486 861,96
Pensionifond K4, EUR	0,74	0,75	0,75	11,02	12,76	15,37			26 365 034,37
Pensionifond V1, EUR	1,17	1,20	1,19	4,44	11,74	12,88	5,42	-1,22	9 344 107,72
Pensionifond V2, EUR	0,90	0,91	0,90	8,31	12,76	14,74	6,35	-3,46	16 978 922,20
Pensionifond V3, EUR	1,03	1,05	1,04	13,89	13,57	16,70	6,50	-6,73	32 934 035,07
Kesk-Aasia Aktsiafond, EUR	3,77	3,86	3,81	21,93	-1,47	-3,61	-5,61	-17,76	5 481 300,44
Ida-Euroopa Aktsiafond, EUR	8,38	8,59	8,46	25,17	38,90	41,38	6,09	-19,67	28 226 904,05
Ida-Euroopa Kinnisvara Af, EUR	3,28	3,36	3,31	24,38	27,02	28,83	-3,82	-25,55	7 663 402,31
Fondifond 100, EUR	9,43	9,66	9,52	16,26	13,89	16,48	6,49	-6,23	60 204 073,30
Fondifond 30, EUR	10,89	11,17	11,00	5,89	11,82	13,07	4,79	-0,34	13 992 297,02
Fondifond 60, EUR	10,30	10,56	10,40	10,27	13,09	14,93	5,99	-3,11	50 723 697,35
Venemaa Aktsiafond, EUR	14,95	15,33	15,10	24,62	15,56	12,88	5,88	-11,14	50 995 847,38

ASSEB Varahaldus

18.12

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a) %			fondi maht
						12 kuud	3 aastat	5 aastat	
SEB Energiiline Pf, EUR	0,710	0,718	0,718	2,97	7,10	9,13			8 095 303,94
SEB Konservatiivne Pf, EUR	0,902	0,911	0,911	0,83	5,64	5,98	4,01	4,60	51 914 321,11
SEB Optimaalne Pf, EUR	0,815	0,823	0,823	1,02	4,14	4,82	2,88		11 585 378,36
SEB Progressiivne Pf, EUR	0,937	0,946	0,946	1,70	6,21	7,17	3,45	-2,73	264 431 141,56
SEB Aktiivne Pf, EUR	0,877	0,886	0,886	13,18	10,65	12,81	5,10	-5,32	13 166 470,58
SEB Tasakaalukas Pf, EUR	1,119	1,130	1,130	3,91	5,57	5,96	3,86	-1,55	10 190 928,44
SEB Aktiivne Fondifond A, EUR	6,874	7,013	6,943	11,210	11,710	14,460	6,120	-7,800	3 988 933,00
SEB Dünaamiline Fondifond A, EUR	8,273	8,440	8,357	7,770	10,300	12,330	5,420	-5,560	5 983 271,00
SEB Tasakaalukas Fondifond A, EUR	10,570	10,783	10,676	3,560	10,840	12,130	5,390	-0,090	1 082 557,00
SEB Ida-Euroopa Völakirjafond A, EUR	13,043	13,043	13,043	5,380	18,600	19,420	9,460	5,120	64 625 227,00
SEB Geneerilise Farmaatsia Fond A, EUR	9,118	9,209	9,118	12,990	7,610	9,750	2,290	-2,070	1 457 558,00
SEB Kasuvufond A, EUR	6,513	6,645	6,579	22,190	25,650	26,750	3,480	-7,650	13 666 610,00
Vahendatavad Fondid *									
SEB Guarantee Fund 80, EUR	99,130	99,626	99,130	3,550	-0,240	0,270	-3,270	0,110	29 678 543,00
SEB Corporate Bond Fund, EUR	1,500	1,500	1,500	2,900	12,170	12,920	5,700	5,010	406 220 000,00
SEB Danish Mortgage Bond Fund, EUR	128,882	128,882	128,882	2,990	3,900	4,560	5,720	-	157 530 000,00
SEB High Yield Fund, EUR	127,841	129,119	127,841	3,880	13,980	14,760	-	-	2 010 210 000,00
SEB Short Bond Fund EUR	1,269	1,269	1,269	0,140	-0,300	-0,260	-0,020	-	59 690 000,00
SEB Strategy Balanced Fund	103,373	104,407	103,373	-	3,500	-	-	-	260 200 000,00
SEB Strategy Defensive Fund	104,012	104,012	104,012	-	2,450	-	-	-	155 320 000,00
SEB Strategy Growth Fund	102,859	103,888	102,859	-	2,970	-	-	-	188 730 000,00
SEB Strategy Opportunity Fund	102,115	103,136	102,115	-	2,300	-	-	-	276 900 000,00
SEB Global Chance/Risk Fund, EUR	0,771	0,787	0,779	15,990	12,640	14,960	10,070	0,040	192 110 000,00
SEB Eastern Europe Fund ex Russia, EUR	2,783	2,839	2,811	20,240	24,980	25,550	4,980	-6,880	140 640 000,00
SEB Eastern Europe Small Cap Fund, EUR	2,497	2,547	2,522	16,730	7,420	4,400	0,000	-9,110	72 210 000,00
SEB Russia Fund, EUR	9,558	9,752	9,655	25,140	11,630	8,320	3,330	-4,210	279 410 000,00
SEB Ethical Europe Fund, EUR	2,277	2,323	2,300	18,610	22,290	25,290	6,280	-5,220	15 990 000,00
SEB Europe Chance/Risk Fund, EUR	1207,075	1231,461	1219,268	18,810	20,740	24,150	6,270	-6,070	15 410 000,00
SEB Europe Fund, EUR	3,324	3,392	3,358	18,400	21,350	24,510	6,730	-4,770	346 390 000,00
SEB Nordic Fund, EUR	6,742	6,878	6,810	22,300	21,520	26,960	7,650	-1,190	71 860 000,00
SEB Nordic Small Cap Fund, EUR	164,423	167,745	166,084	21,170	17,900	24,340	-	-	43 740 000,00
SEB North America Chance/Risk Fund, EUR	3,770	3,846	3,808	17,700	13,210	16,760	12,720	1,530	231 760 000,00
SEB Japan Chance/Risk Fund, EUR	0,384	0,392	0,388	21,380	0,130	0,670	0,370	-6,590	20 319 019,00
SEB Asia ex Japan Fund, EUR	6,914	7,054	6,984	18,580	16,850	20,660	11,540	2,970	174 203 056,00
SEB Asia Small Caps ex Japan Fund, EUR	3,463	3,533	3,498	17,670	29,280	30,160	4,930	0,180	64 500 087,00
SEB Concept Biotechnology, EUR	44,426	44,870	44,426	20,430	23,030	27,040	-	-	107 400 000,00
SEB Medical Fund, EUR	3,291	3,357	3,324	11,500	16,570	20,280	13,350	4,560	24 507 172,00
SEB Asset Selection Fund, EUR	13,500	13,772	13,636	9,440	-5,300	-5,420	-0,780	-	956 570 000,00
SEB Key Select, EUR	9,708	9,757	9,708	3,170	0,840	0,530	-1,650	-	90 560 000,00
SEB Listed Private Equity Fund, EUR	155,447	158,587	157,017	19,920	21,370	24,050	6,880	-	220 080 000,00

* Vahendatavate fondide tagasisõitmis- ja väljalaskehindude saab vaadata www.seb.ee/fondikursid. Fondide mahud on seisuga 31.10.2012.

Trigon Funds

18.12

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a) %			fondi maht
						12 kuud	3 aastat	5 aastat	
Arenevate Turgude Agrisektori Fond, EUR	83,51	86,07	85,22	16,24	-11,64	-8,74	-17,17		2 095 713
Balkani Fond, EUR	12,61	13,05	12,80	20,76	36,46	37,61	2,22	-15,65	7 171 327
Arenevate Turgude Finantssektori Fond, EUR	160,19	165,10	163,46	20,06	16,74	17,21	0,82		4 052 640
Uus Euroopa Kasuvufond, EUR	12,60	13,05	12,79	20,31	18,28	18,89	-4,16	-15,10	1 862 468
Uus Euroopa Fond, EUR	19,82	20,52	20,12	13,66	22,32	23,66	11,87	-6,15	16 054 970
Venemaa Top Picks Fond, EUR	20,28	21,00	20,59	24,31	8,92	8,59	12,61	-2,83	9 671 966

ÄRIPÄEVA KOOLITUS

24. jaanuaril

IGAPÄEVAKEELE KASUTAMISE NÄPUNÄITEID

Kuidas kirjutada tekste hästi ja õigesti?

Koolitus annab:

- oskuse tähele panna trükiõnas ja elektroonilises pressis levinud keelevigu ning sõnastushälbeid
- arusaamise, kuidas tekst ja mõte omavahel haakuvad
- võimaluse ise vigu leida ja parandada
- oskuse ennast täpselt ja hästi väljendada ning vigu vältida
- teadmised, mida saad kohe kasutama hakata.

Koolitus on suunatud kõigile, kes iga päev kirja teel suhtlevad ja vastutavad ettevõttes kirjalike või suuliste tekstide koostamise eest.

Koolitaja on keeleteoimetaja **HELVE HENNOSTE**

Täpsemat kava vaata aadressil **www.koolitus.aripaev.ee**

Koolituse hind on **229 eurot** (+ km).

Info ja registreerimine telefonil **667 0100**,

e-posti aadressil **koolituskeskus@aripaev.ee**

või koduleheküljel **www.koolitus.aripaev.ee**

Äripäev

Peaga töötaja

Äripäev on osa 200aastase ajalooga Skandinaavia suurimast meediafirmast Bonnier Grupp. Asutamisest alates 1989. aastal on Äripäev vahendanud informatsiooni Eesti juhtidele, et muuta ärikeskkond läbipaistvaks ja kõigile võrdseid võimalusi pakkuvaks. Praeguseks oleme kasvanud laia tooteportfelliga Eesti juhtivaks ettevõtetele suunatud info pakkujaks.

Otsime oma ridadesse

kasutajatoe spetsialisti / testijat

Eeldused:

- IT-alane kõrgharidus;
- heal tasemel .NET ja MS SQL'i valdamine;
- MS serverite tundmine haldusülesannete tasemel
- proaktiivne, eesmärgile orienteeritus, kõrge pingetaluvus;
- väga hea eesti ja vene keele oskus;
- hea analüüsi- ja algatusvõime;
- hea suhtlemis- ja eneseväljendusoskus;

Tööülesanded

- kasutajate nõustamine, probleemide selgitamine ning võimalusel lahendamine;
- süsteemsete võimaluste tutvustamine kasutajatele, koolituste korraldamine;
- vastamine suulistele ja kirjalikele pöördumistele;
- vajaliku informatsiooni hankimine ja edastamine;
- kasutajate probleemide registreerimine veahaldussüsteemis;
- kasutajajuhendite haldamine;
- arendus- ja veaparandustööde mitmekülgne testimine;
- veahaldusprotsessi haldus (ülevaate andmine, parandusettepanekute tegemine jne);
- toodangusüsteemide monitoorimine (serverite ja andmebaaside logid)

Äripäev

CVd ja soovialvaldust ootame hiljemalt **2. jaanuariks**

aadressil **sven.tressum@aripaev.ee**. Täiendavat infot konkursi kohta saab telefonil 667 0414.

Marcel Kokkeel: Strateegiline ost võimaldab meil suurendada oma olulisust rahvusvaheliste jaekaupmeeste silmis.

Citycon ostis Kanada pensionifondiga kahasse 4,6 miljardi Rootsi krooni ehk 530 miljoni euro eest Stockholmist väljaspool asuva Kista Galleria kaubanduskeskuse. Seni on tulnud Cityconi renditulust Rootsist 25 protsenti, ostu järel peaks Rootsi osa kasvama 40%-le.

720,84

-0,31% ▼

740

680

620

560

500

01

03

05

07

09

11

perioodi kõrgeim 728,24

perioodi madalaim 531,17

TÕUSJAD

HeidelbergCement

46,19 EUR

+4,82%

Royal Bank of Scotland

317,70 GBP

+4,13%

CRH

14,83 EUR

+3,56%

Toyota Motor

3850 JPY

+3,49%

Nutreco

64,82 EUR

+3,04%

Barclays

268,65 GBP

+2,87%

22 aasta tipu tegi Svenska Cellulosa aktsia. Ettevõtte kärbib kulusi, et teenida suuremat kasumit.

Euro tegi USA dollari vastu kaheksa kuu tipu

Eile kerkis euro USA dollari suhtes Euroopa Keskpanka ametliku kursi põhjal 0,94 protsenti. Sellest piisas, et teha värske kaheksa kuu tippmark. Euro maksis 1,3302 dollarit.

Eurot tõstis Saksamaal avaldatud ärikindluse indikaator, mis ületas analüütikute ootusi. See suurendas nõudlust riskivare vastu.

17 maa ühisvaluuta tõusis jeeni suhtes kõrgeimale tasemele alates 2011. aasta augustist, kuna Jaapani keskpang suurendab majanduse elavdamise meetmeid.

“Siin on element aasta lõpu positsioonide vahendamiseks, kus inimestel on olnud liiga väikesed euro positsioonid. Nüüd on euro murdnud tehnilises analüüsis olulisi tasemeid ja lisaks on Euroopas toimunud mitu positiivset arengut,” ütles Westpac Bankingu vanem valuutastrateeg Richard Franulovich Bloombergile. “Ükskõik, kuidas läheb aktsiatel, peaks täna euro rohnima üles.”

Eurot loetakse riskivaraks. “Euroga on kaubeldud nagu riskivaraga,” ütles Commerzbanki valuutastrateeg Peter Kinsella. “Üldiselt on healoomuline keskkond, kus risk toodab päris hästi. Jeeni traditsiooniline roll turvasadamana mängib kah selles oma osa.”

Saksamaa lfo instituudi ärikliima indeks, mis baseerub 7000 juhatuse liikme küsitlusel, tõusis detsembris 102,4 punktile eelneva kuu 101,4 punktilt. See on juba teine meelestatuse paranemise kuu oktoobri järel, siis kukkus meelestatus kahe ja poole aasta madalaimale tasemele. Analüütikud ootasid, et indeks tõuseb detsembris 102,0 punktile.

“Jeeni müük jääb tõenäoliselt jousse,” ütles Mizuho korporatiivpanganduse valuutakauplemise asepresident Koji Iwata. “Jaapani keskpang valmistaks tõenäoliselt pettumuse, kui nad ei suurendaks varade ostu.”

Bloombergi küsitletud analüütikud prognoosivad, et juuni lõpuks võib USA dollar tugevneda euro suhtes 1,27 dollarile. Ühe dollari eest tuleks analüütikute arvates siis välja käia 83 jeeni.

Eks ebakindlust jätkub poliitikute tegemistes mõlemal pool suurt lompit.

ROMET KREEK

romet.kreek@aripaev.ee

Euroga on kaubeldud nagu riskivaraga.

Commerzbanki valuutastrateeg Peter Kinsella

OKSJON

Riia börsi oksjonil müüdi osa aktsiad poolmuidu

Üleeile korraldas Riia börs Krajbanka klientidele kuulunud väärtapaberite oksjoni. Oksjoni tulemus erines oluliselt börsihindadest: osa aktsiate eest maksti üle börsihinna, kuid valdavalt läksid need alla turuhinna.

Kõige ekstreemsem oli ehk Latvias Zoovetapgade aktsia, mida müüdi 87 protsenti alla viimase börsihinna. Selles tehingus vahetasid omaniku 4136 ja 4135 aktsiat hinnaga 0,01 latti, kuid viimane börsihind oli 0,076 latti.

Müüdi ka fondiosakuid.

Argentina valitsuse 2035. aasta võlakirjad müüdi hinnaga kolm santiimi tükk (kokku 20 000 tükki), kuid Bulgaria Steel Finance'i 12% kuupongiga 2013. aasta kümme võlakirja ei äratanud ostuhuvi.

KULD

Rogers muutus kulla suhtes ettevaatlikuks

Jim Rogers ütles eile CNBC-le, et on muutunud kulla suhtes ettevaatlikuks ning praegu toimuv kulla hinna korrigeerimine võib jätkuda ka järgmisel aastal.

“Olge tähelepanelikud, praegu on liiga palju neid, kes panustavad kulla hinna tõusule, kuid ma olen väga ettevaatlik,” ütles Rogers. “Kulla hind teeb praegu korrigeerimise ning nüüdseks on see toimunud juba 15–16 kuud. Minu arust on see normaalne ning on võimalik, et korrigeerimine võib jätkuda pisut kauem.”

Kulla hind on Rogersi sõnul tõusnud juba 12 aastat järjest, kuid selle aja jooksul on toimunud ainult üks suur korrigeerimine ning seda 2008. aasta finantskriisi ajal, kui kulla hind kukkus 32 protsenti.

“Enamik asju teeb 30protsendilist korrigeerimist iga 1–2 aasta tagant ja seda isegi pulliturul. 30protsendilised korrigeerimised on tavalised, kuid kuld on seda viimase 12 aasta jooksul teinud ainult ühe korra,” ütles ta.

Kulla hind on praegu 1660 dollari ligidal, mis on madalaim tase pärast selle aasta augustit.

LANGEJAD

Citycon

2,49 EUR

-4,60%

Electrolux B

174,00 SEK

-2,79%

Comptel

0,40 EUR

-2,44%

Outokumpu

0,82 EUR

-2,20%

SAS

8,25 SEK

-1,79%

UPM-Kymmene

8,98 EUR

-1,75%

USA koolitulistamise järel diskussiooni tekitanud relvade omanike piiramine on mõjunud halvasti püstolitootja Smith & Wessoni aktsiale, mille aastast hinnatõusust oli järel kõigest 103,4 protsenti.

Äripäeva koolitusprogrammide UUED LENNUD stardivad!

Tootmisjuhtimise Kool Praktiline kursus tootmisettevõtetele

Alustab 30. jaanuaril

Koolitaja Jari Kukkonen. Hind 1849 eurot + km

Äripäeva Juhtimiskool

Alustab 31. jaanuaril

Koolitajad Tauri Tällermäe, Andres Liinat, Margus Tinitis, Mare Pork, Elar Killumets. Hind 2189 eurot + km

Finantsteadmiste Kool juhtidele

Alustab 12.-13. märtsil

Koolitaja Margus Tinitis. Hind 1649 eurot + km

UUS!

Juhtide arenguprogramm – „Meeskonna Coaching”

Kuidas juhina oma meeskonda ise tulemuslikult arendada?

Alustab 6.-7. veebruaril. ISCI koolitajad Signe Vesso ja Kaupo Saue. Hind 1855 eurot + km

UUS!

Juhtide arenguprogramm – „Edukaks koos kliendiga!”

Kuidas toetada organisatsiooni muutumist kliendile väärtust loovaks ettevõtteks?

Alustab 21. märtsil. Koolitaja Tiina Merkuljeva. Hind 1855 eurot + km

Äripäev

Täpsemad kavad aadressil
www.koolitus.aripaev.ee

Info ja registreerimine telefonil 667 0100, elektronposti aadressil koolituskeskus@aripaev.ee või koduleheküljel www.koolitus.aripaev.ee